

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 27.10.2000
KOM(2000) 682 endelig

**BERETNING FRA KOMMISSIONEN
TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET**

**OM DEN MAKROFINANSIELLE BISTAND
TIL TREDJELANDE I 1999**

Forkortelsesliste

BNP	Bruttonationalprodukt
CBA	Currency Board Arrangement
CPI	Forbrugerprisindeks
DM	Tyske mark
EF	Det Europæiske Fællesskab
EFF	Udvidet fondsfacilitet
EIB	Den Europæiske Investeringsbank
ESAF	Udvidet strukturtilpasningsfacilitet
EU	Den Europæiske Union
EUR	Euro
FDI	Udenlandske direkte investeringer
FESAL	Strukturtilpasningslån til finans- og virksomhedssektoren
FYROM	Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien
GATT	Den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel
IFI	Internationale finansielle institutioner
IMF	Den Internationale Valutafond
SAC	Strukturtilpasningslån
SAF	Strukturtilpasningsfacilitet
SBA	Beredskabsarrangement
USD	US-dollar
WTO	Verdenshandelsorganisationen

I. INDLEDNING.....	6
II. OVERSIGT.....	6
1. Baggrund.....	6
2. Makrofinansiel bistand i 1999.....	7
3. Udviklingen i den makrofinansielle bistand	9
4. Byrdefordeling	14
III. ALBANIEN.....	15
1. Resumé	15
2. Makroøkonomiske resultater	15
3. Strukturreformer.....	16
4. Gennemførelse af den ekstraordinære finansielle bistand	17
IV. ARMENIEN.....	18
1. Resumé	18
2. Makroøkonomiske resultater	18
3. Strukturreformer.....	19
4. Gennemførelse af den ekstraordinære finansielle bistand	20
V. BOSNIEN-HERCEGOVINA.....	21
1. Resumé	21
2. Makroøkonomiske resultater	22

3. Strukturreformer.....	22
4. Gennemførelse af den ekstraordinære finansielle bistand.....	24
VI. BULGARIEN.....	25
1. Resumé.....	25
2. Makroøkonomiske resultater.....	26
3. Strukturreformer.....	27
4. Gennemførelse af den makrofinansielle bistand.....	28
VII. DEN TIDLIGERE JUGOSLAVISKE REPUBLIK MAKEDONIEN.....	29
1. Resumé.....	29
2. Makroøkonomiske resultater.....	30
3. Strukturreformer.....	30
4. Gennemførelse af den makrofinansielle bistand.....	31
VIII. GEORGIEN.....	32
1. Resumé.....	32
2. Makroøkonomiske resultater.....	33
3. Strukturreformer.....	33
4. Gennemførelse af den ekstraordinære finansielle bistand.....	34
IX. RUMÆNIEN.....	35
1. Resumé.....	35

2. Makroøkonomiske resultater	36
3. Strukturreformer.....	37
4. Gennemførelse af den makrofinansielle bistand	37
X. UKRAINE	39
1. Resumé	39
2. Makroøkonomiske resultater	40
3. Strukturreformer.....	41
4. Gennemførelse af den makrofinansielle bistand	42

I. INDLEDNING

I denne beretning vurderes den økonomiske situation, reformprocessen og udsigterne for de lande, der i 1999 modtog makrofinansiel bistand; der lægges endvidere særlig vægt på gennemførelsen af de betingelser, der er knyttet til bistanden.

Kapitel II giver en oversigt over EF's makroøkonomiske bistand til tredjelande med en historisk baggrund, en sammenfatning af transaktionerne i 1999 og en analyse af byrdefordelingen mellem de internationale donorgrupper.

I de følgende kapitler diskuteres relevante aspekter af overgangsprocessen i de lande, som Rådet har besluttet at yde ny makrofinansiel bistand, eller som i 1999 modtog betalinger for transaktioner, der var besluttet tidligere.

Denne beretning fremlægges i overensstemmelse med Rådets afgørelser om Fællesskabets makrofinansielle bistand til tredjelande og er en opfølgning af de beretninger, der blev fremlagt i tidligere år¹.

Bilag 1 viser den fulde oversigt over de makrofinansielle bistandstransaktioner, som Rådet har truffet beslutning om, samt de hertil svarende udbetalinger frem til udgangen af 1999. Bilag 2 viser en sammenfatning af den makrofinansielle bistand, der er ydet af bilaterale og multilaterale donorer til lande, som har modtaget makrofinansiel bistand fra Fællesskabet. Endelig viser bilag 3 nogle udvalgte makroøkonomiske indikatorer.

II. OVERSIGT

1. Baggrund

Makrofinansiel bistand fra Fællesskabet, der oprindeligt var tænkt som en EF-intern betalingsbalancestøtte, er siden 1990 også blevet ydet til tredjelande, primært landene i Central- og Østeuropa, men i stigende grad også til andre lande i det tidligere Sovjetunionen og i Middelhavsområdet, til støtte for deres politiske og økonomiske reformbestrebelse.

I begyndelsen af 1990'erne besluttede Fællesskabet at udvide den makrofinansielle bistand til de central- og østeuropæiske lande (CØE-landene) for at støtte deres overgangsproces til en markedsøkonomi. Det blev også besluttet, at Kommissionen som led i den bistandskoordinering, der blev aftalt mellem 24 industrilande (G-24), skulle formå andre bidragsydere til at yde en tilsvarende bistand til de økonomiske programmer, som CØE-landene gennemførte efter aftale med IMF og Verdensbanken.

1 Jf. følgende meddelelser fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet med titlen "Beretning om den makrofinansielle bistand til tredjelande":
KOM(92) 400 af 16. september 1992
KOM(94) 229 af 7. juni 1994
KOM(95) 572 af 27. november 1995
KOM(96) 695 af 8. januar 1997
KOM(98) 3 af 13. januar 1998
KOM(1999) 580 af 15. november 1999.

EF og G-24 gennemførte en række betalingsbalancestøttetransaktioner mellem 1990 og 1994 for hovedparten af CØE-landene. Siden har EF's makrofinansielle bistand i regionen hovedsagelig været koncentreret på Balkan-landene og mere specielt på de lande, der formelt var en del af Jugoslavien. Ud over de central- og østeuropæiske lande har Rådet siden begyndelsen af 1990'erne truffet beslutning om adskillige andre transaktioner til fordel for nogle nye uafhængige stater og nogle middelhavslande. Transaktionerne støtter også modtagerlandenes politiske og økonomiske reformbestræbelser og implementeres i forbindelse med støtteprogrammerne fra IMF og Verdensbanken. Det sæt af principper, der gælder for denne bistandstype, er i højere og højere grad blevet inkorporeret i EF-transaktionerne. Disse principper understreger bistandens ekstraordinære karakter, dens komplementaritet til midler fra IFI og de økonomisk-politiske betingelser i tilknytning til bistanden. EF's makrofinansielle bistand har specielt støttet modtagerlandenes bestræbelser på at indføre økonomiske reformer og strukturændringer. I snæver koordination med IMF og Verdensbanken har den fremmet foranstaltninger, der er skræddersyet til særlige landebehov med den overordnede målsætning at stabilisere den finansielle situation og etablere markedsorienterede økonomier. Kommissionen implementerer bistanden i samråd med Det Økonomiske og Finansielle Udvalg.

2. Makrofinansiell bistand i 1999

a) *Nye afgørelser*

Den forøgede makrofinansielle bistand til Balkan-landene, der allerede gjorde sig gældende i 1998, blev bekræftet i 1999. **Rådet traf afgørelse** om fem transaktioner til et samlet beløb af **460 mio. EUR** til fordel for Albanien, Bosnien-Hercegovina, Bulgarien, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien (FYROM) og Rumænien.

I april 1999 blev der til fordel for **Albanien** truffet afgørelse om den tredje makrofinansielle bistandstransaktion, der bestod i en langsigtet lånefacilitet med en maksimal hovedstol på 20 mio. EUR og med en løbetid på højst 15 år og en afdragsfri periode på 10 år. Bistanden stilles til rådighed for at sikre en holdbar betalingsbalancesituation og for at konsolidere landets reservestilling. I modsætning til de tidligere transaktioner skulle denne bistand tage form af et lån. Albanien er i gang med at tage grundlæggende foranstaltninger til at fremme økonomiske reformer og til at opbygge moderne institutioner, støttet af IMF og Verdensbanken. Den vedtagne makrofinansielle bistand er i overensstemmelse med og på linje med de makroøkonomiske programmer og reformprogrammer, som de albanske myndigheder har aftalt med IMF og Verdensbanken.

Bosnien-Hercegovina har gjort fremskridt med iværksættelsen af strukturreformer og med forbedringen af de økonomisk-politiske rammevilkår. Der er opnået makroøkonomisk stabilitet, og for første gang har Rådet truffet afgørelse om en ekstraordinær makrofinansiell bistandstransaktion på i alt 60 mio. EUR til fordel for Bosnien-Hercegovina. Lånekomponenten i bistanden vil højst udgøre 20 mio. EUR, mens tilskudskomponenten højst vil udgøre 40 mio. EUR. Implementeringen af bistanden er gjort betinget af, at de forfaldne forpligtelser over for Fællesskabet og EIB afvikles fuldt ud. Fællesskabet udbetalte allerede den første rate på 25 mio. EUR i december 1999.

Rådet traf i november 1999 afgørelse om den fjerde makrofinansielle bistandstransaktion til fordel for **Bulgarien**. Den består i en langsigtet lånefacilitet på højst 100 mio. EUR (en maksimal løbetid på 10 år), der skal sikre en holdbar betalingsbalancesituation. Lånet skal stilles til rådighed for Bulgarien i to rater. Den første rate er blevet frigivet, efter at Bulgarien på tilfredsstillende vis har opfyldt det makroøkonomiske program, der blev aftalt med IMF. Den anden rate gøres afhængig af, at Bulgarien viderefører sit tilpasnings- og reformprogram.

FYROM har allerede iværksat fundamentale politiske og økonomiske reformer. Landet vedtog et økonomisk program med støtte fra IMF og Verdensbanken. Med henblik på at støtte betalingsbalancen og hjælpe med at lette landets eksterne finansielle begrænsninger og de sociale konsekvenser af de økonomiske forstyrrelser, som konflikten i Kosovo medførte, besluttede Rådet i november 1999 at yde landet en makrofinansiell bistand i form af et lån på op til 50 mio. EUR (med en afdragsfri periode på 10 år og en maksimal løbetid på 15 år) og et tilskud på højst 30 mio. EUR for perioden 1999 til 2000.

Rumænien stod i 1999 fortsat over for økonomiske problemer, men landet har iværksat fundamentale økonomiske reformer og udfoldet væsentlige bestræbelser for at etablere en velfungerende markedsøkonomi med sigte på at øge beskæftigelsen og levestandarden. I november 1999 besluttede Fællesskabet at yde Rumænien den fjerde makrofinansielle bistand, der tog form af en langsigtet lånefacilitet på højst 200 mio. EUR (maksimal løbetid på 10 år) med henblik på at sikre en holdbar betalingsbalancesituation. Lånet skal stilles til rådighed for Rumænien i to rater.

b) Udbetalinger

Udbetalingerne af den makrofinansielle bistand til tredjelande androg i alt **136 mio. EUR i 1999**. Disse udbetalinger bestod af 25 mio. EUR til Bosnien-Hercegovina, 40 mio. EUR til Bulgarien, 4 mio. EUR til Armenien, 9 mio. EUR til Georgien og 58 mio. EUR til Ukraine. De tre sidstnævnte transaktioner var en del af tidligere besluttede transaktioner. Udbetalingerne til Bosnien-Hercegovina og Bulgarien vedrørte nye vedtagne transaktioner i 1999.

Af de samlede udbetalinger på 136 mio. EUR tog de 28 mio. EUR form af direkte tilskud, der finansieres over det almindelige budget (artikel B7-531 og B7-532). De 28 mio. EUR gik til Bosnien-Hercegovina (15 mio. EUR), Georgien (9 mio. EUR) og Armenien (4 mio. EUR). Hovedparten af bistanden bestod som sædvanlig af langsigtede lån (Bosnien-Hercegovina, 10 mio. EUR; Bulgarien, 40 mio. EUR; Ukraine, 58 mio. EUR).

c) Tilbagebetalinger og ikke-udbetalte beløb

Det eneste makrofinansielle bistandslån, som forfaldt i 1999, blev indfriet af Rumænien; det drejede sig om den anden tilbagebetaling af den bistand, som der blev truffet afgørelse om i januar 1992. Estland og Armenien har begge foretaget førtidig tilbagebetaling af 5 mio. EUR, der vedrørte lånene fra henholdsvis 1993 og 1998.

Nogle transaktioner, som blev besluttet i første halvdel af 1990'erne, er ikke blevet fuldstændigt udbetalt som oprindeligt forudset. Forklaringen har enten været forbedrede eksterne finansielle vilkår, først og fremmest betalingsbalancesituationen og gældsstillingen, hvilket var tilfældet for de baltiske lande (1992), Ungarn (1990) og

Slovakiet (1994), eller forværring af det politiske klima og/eller en afmatning i reformprocessen, hvilket var tilfældet i Belarus (1995) og Algeriet (1994). Disse transaktioner er ikke længere programmeret. Sidste kolonne i bilag 1 viser de beløb, der ikke er udbetalt. Transaktionerne vedrørende Albanien, Bosnien-Hercegovina, Bulgarien, FYROM, Rumænien, Armenien og Georgien og Ukraine III vil sandsynligvis blive gennemført som planlagt.

d) *Andet*

Ved udgangen af 1999 var der tre kommissionsforslag, der ventede på en afgørelse fra Rådets side. Det første vedrørte Tadsjikistan - Kommissionen havde i juli 1999 foreslået en eventuel støtte på op til 110 mio. EUR inden for rammerne af transaktionen til fordel for Armenien og Georgien.

Det andet forslag vedrører tredje makrofinansielle bistand til Moldova, der består i en lån på højst 15 mio. EUR.

Endelig foreslog Kommissionen i november en ekstraordinær finansiel gavebistand til Kosovo på op til 35 mio. EUR.

3. Udviklingen i den makrofinansielle bistand

Oprindeligt havde EF's makrofinansielle bistand til formål at støtte den makroøkonomiske stabilisering og betalingsbalancen. I løbet af årene voksede det antal lande, som det ville være hensigtsmæssigt for EF at yde en sådan støtte, da et stigende antal lande omkring Fællesskabet satte sig for at gennemføre hårde økonomiske reformprogrammer. Det resulterede i en forskydning i den geografiske balance i bistanden fra de første år, hvor de fleste modtagerlande befandt sig i EF's umiddelbare nabolag. Som følge af konflikterne på det vestlige Balkan og specielt Kosovo-konflikten i 1999 er tendensen til øget makrofinansiel bistand til landene på Balkan i almindelighed blevet bekræftet som demonstreret af rådsafgørelserne i de sidste år.

Det var stadig nødvendigt at yde makrofinansiel bistand til nogle lande for at støtte deres makroøkonomiske stabilisering og betalingsbalance, hvilket var bistandens oprindelige formål, men det stod også klart, at den makrofinansielle bistand i andre tilfælde med fordel kunne ydes med henblik på at støtte en regerings strukturreformprogram. Denne tendens gjorde sig først gældende i nogle central- og østeuropæiske lande, hvor makrofinansiel bistand til strukturreformer kunne kombineres effektivt med teknisk bistand fra Phare-programmet med henblik på at styrke de relevante nationale institutioners muligheder for at støtte sådanne strukturreformprogrammer. Komplementariteten i de forskellige former for EF-bistand blev forstærket ved at udvide dialogen med hvert enkelt modtagerland til at omfatte den samlede bistand til reformindsatsen. Denne tilgang er blevet bekræftet i forbindelse med bistanden til nogle nye uafhængige stater og til landene på Vestbalkan. En tilsvarende udvikling har fundet sted i de programmer, som IMF og Verdensbanken støtter, hvilket har medført et tættere samarbejde mellem Kommissionen og disse institutioner.

Tabel 1 og 2 og de ledsagende figurer 1a og 2a viser tydeligt den makrofinansielle bistands ekstraordinære karakter. De mest omfattende makrofinansielle bistandstransaktioner blev besluttet og udbetalt i årene umiddelbart efter ændringerne i de politiske og økonomiske systemer i de central- og østeuropæiske lande. Derefter afspejler de svingninger, der er registreret i den makrofinansielle bistand til tredjelande,

det forhold, at der er truffet beslutninger fra sag til sag på grundlag af en vurdering af den makroøkonomiske situation og de eksterne finansieringsbehov i de potentielle modtagerlande.

Figur 1a vedrørende godkendte transaktioner og figur 2a vedrørende faktisk udbetalte beløb viser en tydelig koncentration af bistanden på ansøgerlande, hvilket således afspejler det ledende princip om at bistå nabolande, som har særligt nære politiske og økonomiske bånd til EU. Omkring to tredjedele af den makrofinansielle bistand har i de sidste ti år været knyttet sammen med ansøgerlandene. Nogle nye uafhængige stater og nogle Middelhavslande har siden 1990 tegnet sig for en lignende andel på omkring 16% af den samlede bistand, mens de vestlige Balkan-lande tegner sig for 6% af de vedtagne transaktioner, heraf halvdelen i 1999.

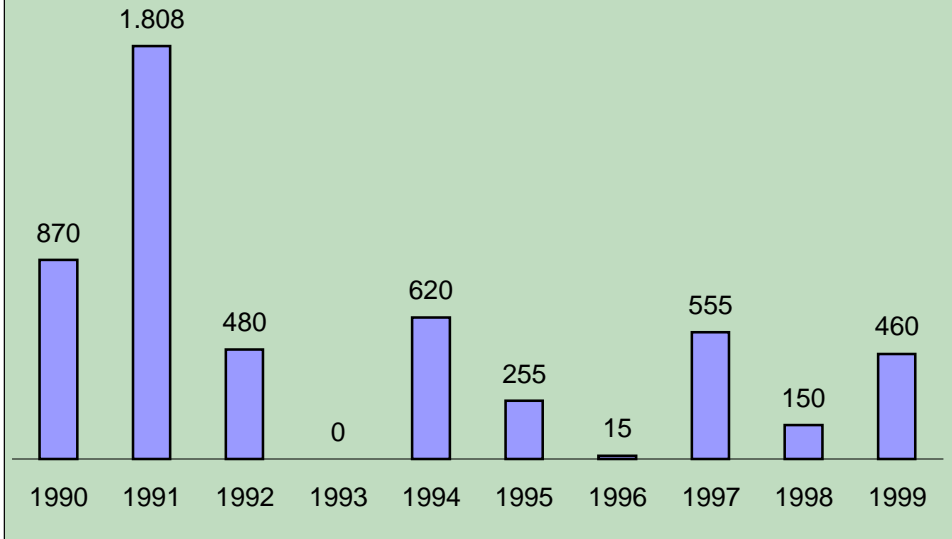
TABEL 1 - MAKROFINANSIEL BISTAND, 1990-1999**GODKENDT MAKSIMUMSBELØB, MIO. EUR**

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	I alt
Region											
Ansøgerlande	870	1.220	410		255			250		300	3.305
Vestlige Balkan			70		35			40		160	305
Nye uafhængige stater					130	255	15	265	150		815
Middelhavslande		588			200						788
Samlet godkendt beløb	870	1.808	480	0	620	255	15	555	150	460	5.213
heraf direkte tilskud		28	70		35			95		70	298

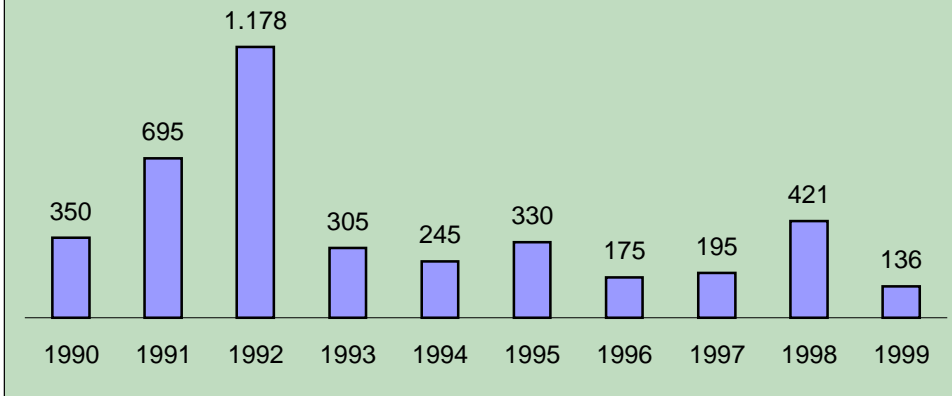
TABEL 2 - MAKROFINANSIELLE TRANSAKTIONER, 1990-1999**UDBETALINGER, MIO. EUR**

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	I alt
Region											
Ansøgerlande	350	695	705	270	70	80	40	70	250	40	2.570
Vestlige Balkan			35	35		15	20	25	15	25	170
Nye uafhængige stater					25	135	115	100	156	71	602
Middelhavslande			438		150	100					688
Samlet udbetalt beløb	350	695	1.178	305	245	330	175	195	421	136	4.030
heraf direkte tilskud			63	35		15	20		18	28	179

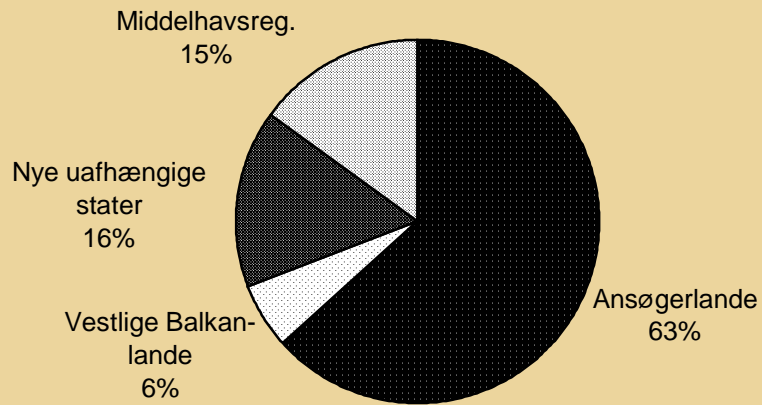
**Figur 1a. Godkendte maksimumsbeløb pr. år,
mio. EUR**

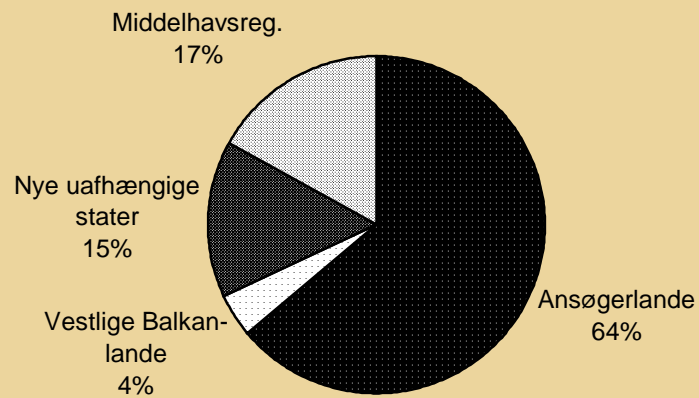
**Figur 2a. Udbetalte beløb pr. år,
mio. EUR**

**Figur 1b. Makrofinansiel bistand 1990-1999, bemyndigelser
fordeling på regioner**

**Figur 2b. Makrofinansiel bistand 1990-1999, udbetalinger
fordeling på regioner**

4. Byrdefordeling

Inden for rammerne af bistandskoordineringsprocessen i G-24 organiserer Europa-Kommissionen i samarbejde med Verdensbanken donorkonferencer til støtte for CØE-landene, hvor der foretages vurderinger af ressourcebehov, og hvor der principielt nås til enighed om bidragene fra IFI og bilaterale donorlande, herunder EF. For så vidt angår andre potentielle modtagerlande, anvendes en tilsvarende tilgang via en rådgivende gruppe, der sammenkaldes på Verdensbankens initiativ.

De midler, der leveres af forskellige bidragsydere til betalingsbalancestøtte til modtagere af makrofinansiel bistand fra EF, er anført i bilag 2. Der gives en nærmere beskrivelse af modtagerlandene for 1999 i bilag 2.1.

Siden EF begyndte at yde makrofinansiel bistand, har de absolutte beløb, som EF har afsat hertil, varieret betydeligt og parallelt med den betalingsbalancestøtte, der er ydet af det internationale samfund (jf. bilag 2 og tilsvarende tabeller i de tidligere beretninger om makrofinansiel bistand).

Til at begynde med var det et vigtigt træk ved EF-bistanden, at der var meget store beløb til rådighed til at støtte IFI's programmer. I den forbindelse spillede Fællesskabet en central rolle som en af de største bidragsydere og fra 1991 som koordinator af den bilaterale bistand til CØE-landene via G-24.

Efterhånden som IFI blev i stand til at mobilisere flere midler ved hjælp af nye instrumenter, er deres andel i finansieringspakkerne imidlertid vokset betydeligt, specielt når der kun ses på mobiliseringen af nye midler.

Sideløbende hermed blev der mobiliseret bidrag fra eksterne kreditorer, såvel offentlige som private, i form af gældssanerings- og gældseftergivelsestransaktioner, der navnlig var betydelige i 1994, 1995, og 1999. Blandt de lande, der modtager makrofinansiel bistand fra EU, var følgende lande omfattet af disse gældssaneringstransaktioner og lignende transaktioner: Algeriet i 1991 og 1994; Bulgarien i 1991, 1994 og 1997; Moldova i 1996; Ukraine i 1994, 1995 og 1999; FYROM, Bosnien-Hercegovina og Albanien i 1999.

III. ALBANIEN

1. Resumé

Inden for rammerne af IMF's treårsprogram, der blev vedtaget i maj 1998, lykkedes det de albanske myndigheder, på trods af Kosovo-krisen, at fastholde makroøkonomisk stabilitet: BNP-væksten i 1999 anslås til 8% på linje med tallet for 1998, budgetunderskuddet blev holdt under kontrol, den albanske lek forblev stærk over for dollaren, den årlige inflation var mindre end 1%, og underskuddet på betalingsbalancens løbende poster voksede langt mindre end forventet (fra 6% til 8,5% af BNP).

For så vidt angår strukturreformerne, skete fremskridtene generelt i et langsommere tempo end forventet, hvilket delvis skyldtes Kosovo-krisen. Med hensyn til reformerne i den finansielle sektor er de to tilbageblevne statsejede banker ved at blive privatiseret, ligesom lovrammerne og banktilsynet er blevet væsentligt forbedret, og afviklingen af pyramideordningerne er snart ved at være afsluttet. Privatiseringen af små og mellemstore virksomheder er næsten færdig, men resultaterne er mindre tilfredsstillende for store virksomheder i de strategiske sektorer. Parlamentets vedtagelse i 1999 af både den reviderede lovgivning om tjenestemænd og den nye toldlov var vigtige skridt i reformen af den offentlige administration og toldadministrationen. Endelig blev der registreret væsentlige fremskridt i styrkelsen af skatteopkrævningen.

Rådet besluttede i april 1999 at stille en langfristet lånefacilitet på højst 20 mio. EUR til rådighed.

2. Makroøkonomiske resultater

Mellem 1993 og 1996 gjorde Albanien betydelige fremskridt med at stabilisere og liberalisere sin økonomi og med at gennemføre strukturreformer, hvilket blev understøttet af en betydelig international bistand. Efter en periode med social uro i 1997 i kølvandet på sammenbruddet af pyramideordningerne lykkedes det den nye regering at genoprette makroøkonomisk stabilitet.

KORTFATTET STATUS OVER DE ØKONOMISKE REFORMER	
1. Prislberalisering	Priserne er for det meste markedsbestemte med undtagelse af offentlig transport, togbilletter, posttakster, elektricitet og vandforsyning i landdistrikterne.
2. Handelsliberalisering	Ingen kvantitative importrestriktioner, og de resterende eksportforbud blev fjernet i september 1999. Fire forskellige toldsatser (0%, 5%, 10% og 20%). WTO-medlemskab lige ved at blive færdigbehandlet.
3. Valutasystem	Siden juli 1992 frit flydende valutakurs. Valutasystemet indebærer stort set ikke restriktioner for transaktionerne på de løbende poster, inklusive profithjemtagning. Der er fortsat kontrol med residenters udadgående kapitaltransaktioner.
4. Udenlandske direkte investeringer	Liberal lovgivning. Tilladt at sælge jord til udlændinge. Jordmatrikulationen er afsluttet i de fleste tilgængelige områder.
5. Pengepolitik	De individuelle kreditlofter for bankerne blev fjernet i november 1999. Bankerne kan frit bestemme udlånsrentesatser, men centralbanken fastsætter indlånsrentesatser for at sikre, at realrentesatserne er positive. Auktioner med skatkammerbeviser (3, 6, 12 måneder).
6. Offentlige finanser	Der blev indført moms i juli 1996. Budgetindtægterne for 1999 er anslået til 20,4% af BNP; udgifterne til 31,4% af BNP (inklusive Kosovo-relaterede udgifter og renter).
7. Privatisering og omstrukturering af virksomhedssektoren	Privatiseringen af den dyrkbare jord er stort set gennemført. Privatiseringen af omkring 470 små og mellemstore virksomheder er stort set afsluttet (fuldstændig privatisering er en højt prioriteret foranstaltning pr. januar 2000 ifølge IMF-programrevisionen). Ingen af de statsejede virksomheder, der er aktive i de strategiske sektorer, er endnu blevet privatiseret. Der blev skabt en børs i marts 1996.
8. Reform af den finansielle sektor	Todelt banksystem domineret af de to resterende store statsejede banker. Vedtagelse af en ny lov om sikrede transaktioner og af en ny selskabs- og konkurslovgivning i 1999. Afviklingen af pyramideordningerne er næsten afsluttet.

Efter et kriseprogram, der varede i et halvt år, iværksatte de albanske myndigheder et omfattende mellemfristet makroøkonomisk strukturtilpasningsprogram, der blev støttet af IMF inden for rammerne af en ESAF². Som følge heraf steg BNP-væksten til 8% i 1998 (efter et fald på 7% i 1997), inflationen blev encifret, det indenlandsk finansierede budgetunderskud blev stærkt reduceret, og underskuddet på de løbende betalingsbalanceposter blev halveret til 6% af BNP.

På trods af Kosovo-krisen har myndighederne fortsat været fast besluttet på at opnå makroøkonomisk stabilitet. Ifølge de foreløbige skøn forventes BNP væksten at komme op på 8% i 1999, og denne vækst kan hovedsagelig tilskrives den stærke ekspansion inden for bygge- og anlægsvirksomhed, transport og tjenestesektoren. Kosovo-krisen bidrog delvis til væksten i de to sidstnævnte sektorer. Arbejdsløsheden anslås til omkring 18%. Prisstabiliteten og den pengepolitiske stabilitet har været bemærkelsesværdig i 1999: Den albanske lek forblev stabil over for USD, og den årlige inflation lå på 0,5% ved årets udgang, et tal, der skal sammenlignes med et mål på 7%. Dette bemærkelsesværdige resultat skal imidlertid delvis tilskrives Kosovo-krisen, da en del af den kæmpestore mængde af humanitær hjælp blev solgt på de lokale markeder og dermed pressede fødevarepriserne, som udgør kernen i forbrugerprisindeksen i Albanien. Kosovo-krisen har haft en ret stærk virkning på budgetsituationen³, men den er ikke desto mindre mindre kritisk end forventet. Det samlede budgetunderskud for 1999, der omfatter Kosovo-relaterede direkte udgifter, der nu anslås til omkring 2% af BNP, forventes at blive på omkring 11% af BNP (skal sammenlignes med et revideret mål på 13,8% fra maj 1999 og et resultat på 10,4% i 1998), mens det indenlandsk finansierede budgetunderskud skulle ligge tæt på 5%, hvilket er lidt lavere end målet på 5,5% i IMF-programmet. Det skal imidlertid noteres, at selv om underskudsmålsætningen blev opfyldt, vil målene for indtægterne og udgifterne ikke blive nået. Betalingsbalancesituationen er stærkere end forventet. Underskuddet på betalingsbalancens løbende poster, der forventedes at stige stærkt som følge af Kosovo-krisen, viste sig kun at blive 8,5% af BNP (6% i 1998). Valutareserverne androg 475 mio. USD, svarende til over fire måneders import.

3. Strukturreformer

Med hensyn til reformerne i den finansielle sektor var fremskridtene med privatiseringen af de to resterende statsejede banker moderate. Privatiseringen af den nationale forretningsbank forventes at finde sted inden udgangen af juni 2000, men lovgivningen om privatiseringen af opsparingsbanken er endnu ikke vedtaget af parlamentet. Rammelovgivningen er blevet styrket med parlamentets vedtagelse af den nye lov om transaktioner mod sikkerhedsstillelse, fremlæggelsen i parlamentet af et nyt lovudkast om hvidvaskning af penge og forbedringer i håndhævelsen af den nyligt vedtagne selskabs- og konkurslovgivning. Der er ligeledes gjort betydelige fremskridt med hensyn til banktilsyn, og afviklingen af pyramideordningerne er snart afsluttet.

2 I november 1999 blev den udvidede strukturtilpasningsfacilitet (ESAF) - IMF's støttefacilitet til lavindkomstlande - omdøbt til Fattigdomsbekæmpelses- og Vækstfaciliteten (PRGF), og dens formål blev omdefinert: De programmer, der støttes gennem PRGF, skal baseres på landespecifikke fattigdomsbekæmpelsesstrategier og skal være i overensstemmelse med generelle makroøkonomiske, strukturelle og sociale politikker, der kan fremme vækst og reducere fattigdom.

3 Virkningen på budgettet for 1999 er nu blevet anslået til omkring 85 mio. USD, svarende til omkring 2% af BNP. Hovedparten af disse udgifter er blevet finansieret af eksterne donorer, herunder EU, i form af tilskud eller lån på meget gunstige vilkår.

Der har været en vis forsinkelse i privatiseringsprogrammet. Da de resterende statsejede små og mellemstore virksomheder endnu ikke var blevet solgt eller afviklet, blev dette spørgsmål et afgørende punkt i forbindelse med midtvejsrevisionen af IMF-programmet i januar 2000. Privatiseringen af virksomhederne i de strategiske sektorer er også sket for langsomt, men regeringen har forpligtet sig til at gøre betydelige fremskridt i 2000.

Parlamentets vedtagelse af den reviderede lov om tjenestemænd og den nye toldlov i 1999 var meget vigtige skridt i reformen af henholdsvis den offentlige administration og toldadministrationen. Der blev også gjort betydelige fremskridt med hensyn til at styrke skatteopkrævningen: 10 000 selskaber med en omsætning på over 35 000 EUR er blevet defineret som store skatteydere og pålagt en skat på 30% på nettooverskuddet, mens 27 000 skatteydere, der repræsenterer små og mellemstore virksomheder, blev pålagt en moderat lump sum-skat. Den private indkomstskat beregnes efter en progressiv skatteskala fra 5% til 30%. Parlamentet vedtog også i december 1999 en lov om skatteregler, der regulerer forholdet mellem skatteyder og skattemyndigheder. Der blev også noteret visse fremskridt med at reformere retssystemet.

4. Gennemførelse af den ekstraordinære finansielle bistand

I forbindelse med IMF's treårige program, der understøttes af en ESAF, og som blev godkendt i maj 1998, besluttede Rådet den 22. april 1999 at yde Albanien en makrofinansiell bistand på op til 20 mio. EUR. I modsætning til de tidligere to makrofinansielle bistandstransaktioner (et tilskud på 70 mio. EUR, der blev besluttet i 1992, og et tilskud på 35 mio. EUR, der blev besluttet i 1994) tager denne bistand form af et lån.

I december 1999 tog Kommissionen kontakt med de albanske myndigheder for at forhandle et aftalememorandum, der præciserer betingelserne for at frigive første og anden rate af bistanden, og som skal være i overensstemmelse med de økonomisk-politiske betingelser, der er aftalt med IMF og Verdensbanken. På dette tidspunkt var de albanske myndigheder imidlertid ikke parate til at forpligte sig til et specifikt sæt af betingelser. I foråret 2000 meddelte myndighederne så, at de var rede til at indlede forhandlinger om de betingelser, der skal knyttes til EU-lånet.

Den 14. juni 1999 godkendte IMF for perioden april 1999-marts 2000 det andet årlige PRGF-arrangement og gik med til at øge Albaniens rammebeløb på 35,3 mio. SDR for programmet under ESAF med 9,74 mio. SDR. Midtvejsrevisionen af dette arrangement forventes at blive afsluttet i januar 2000. Inden for rammerne af Country Assistance Strategy for Albanien for perioden 1998-2001 godkendte Verdensbanken i juni 1999 et strukturtilpasningslån (SAC) på 20 mio. USD, der blev forhøjet til 45 mio. USD som følge af Kosovo-krisen.

IV. ARMENIEN

1. Resumé

Armeniens økonomi voksede kun med 3% i 1999, da den negative virkning af den russiske krise viste sig stærkere end forventet. Den årlige inflation var ved årets udgang kun 2%. Det store budgetunderskud og det store underskud på de løbende poster gav fortsat anledning til bekymring, og Armenien vil fortsat være afhængig af international bistand for at finansiere gabene.

I december 1998 godkendte IMF's bestyrelse det tredje årlige arrangement under den treårige udvidede strukturtilpasningsfacilitet (ESAF), der blev vedtaget i februar 1996 til fordel for Armenien, og som udgør omkring 150 mio. USD. Den 8. oktober 1999 afsluttede IMF midtvejsrevisionen af dette tredje årlige arrangement.

Inden for rammerne af den ekstraordinære finansielle bistand, der blev vedtaget den 17. november 1997⁴, udbetalte Fællesskabet den anden tilskudsrate på 4 mio. EUR.

2. Makroøkonomiske resultater

BNP voksede med 7,2% i 1998 og med 3% i 1999. BNP-væksten blev understøttet af en betydelig stigning i de faste investeringer og en heraf følgende stigning (45%) i bygge- og anlægsvirksomhed. Væksten afhang imidlertid i betydeligt omfang af udenlandsk finansiering, specielt fra Verdensbanken og IMF, således at Armenien kunne køre med et stort underskud på de løbende poster og et stort budgetunderskud.

Regeringens stramning af finans- og pengepolitikken bragte inflationen ned på 1,3% i 1998. Inflationen skulle ikke overstige 2% for 1999 som helhed.

I de første syv måneder af 1999 udviste statsbudgettet et underskud svarende til 4,5% af BNP sammenlignet med 1,4% i samme periode i 1998 og 4,7% for 1998 som helhed.

KORTFATTET STATUS OVER DE ØKONOMISKE REFORMER	
1. Prislberalisering	De fleste priser er blevet liberaliseret, og forbrugersubsidierne er kraftigt reduceret. Kun priserne på få varer og tjenester er fortsat reguleret.
2. Handelsliberalisering	Liberal handelspolitik. Enkel og relativt åben importordning med lave toldtariffer. Ingen kvantitative restriktioner. Forventes at blive medlem af WTO i 2000.
3. Valutasystem	Flydende valutakurs. Begrænset officiel intervention. Meget liberalt valutasystem. Ubegrænset adgang til udenlandsk valuta. Interbankmarkedet dominerende for udenlandsk valuta.
4. Udenlandske direkte investeringer	Liberal politik over for udenlandske direkte investeringer, specielt er der ingen restriktioner for hjemtagelse af profit og kapital.
5. Pengepolitik	I første halvdel af 1999 alt for stærk intervention på valutamarkedet og forsøg på at kontrollere rentesatserne på værdipapirmarkedet. Derefter stramning af de finansielle politikker og øget satsning på markedskræfterne.
6. Offentlige finanser	Budgetindtægter (inklusive tilskud) anslået til omkring 22,5% af BNP; samlede udgifter anslås til omkring 28,7% af BNP.
7. Privatisering og omstrukturering af virksomhedssektoren	Privatiseringsprocessen fortsatte (kemisk fabrik, ædelstensforarbejdningsselskab, cognacproducerende selskab, hoteller, bagerier og møller ...) om end i et noget langsommere tempo, både for mellemstore og store virksomheder. Der var visse effektivitetsgevinster i energisektoren, og regeringen var i gang med at privatisere eldistributionsselskaberne, hvilket vil bidrage til at løse problemerne med at inddrive penge.
8. Reform af den finansielle sektor	Banksystemet består af Armeniens centralbank og 31 forretningsbanker, hvoraf 3 er udenlandsk ejede. Regeringen solgte resten af sine aktier i Ardshinbank, mens privatiseringen af opsparingsbanken blev udsat på grund af dens høje politiske følsomhed. Øgede sanktioner, hvis reservekravene ikke opfyldes, og automatiske sanktioner for overtrædelse af forsigtighedsreglerne. Alle banker følger internationale regnskabsstandarder.

⁴ Rådets afgørelse 97/787EF – EFT L 322 af 25.11.1997.

Indtægterne på statens budget i de første seks måneder af 1999 var kun 87,3% af det forventede niveau, samtidig med at de akkumulerede skatterestancer voksede alarmerende. Regeringen vedtog imidlertid en række stramminger, der omfattede højere afgifter på tobaksvarer og olieprodukter og nedskæringer i udgifterne på sundheds- og uddannelsesområdet. Som følge heraf blev der noteret en konstant forbedring i skatteindtægterne, og målene for budgetindtægterne for 1999 forventedes at blive nået. Denne forbedring satte regeringen i stand til at genoptage udbetalinger af familieydelse i oktober.

I 1998 udgjorde Armeniens underskud på de løbende poster (eksklusive officielle overførsler) 27,3% af BNP som følge af den handelsblokade, der var pålagt landet, den finansielle krise i Rusland og den armenske drams relative styrke. Importen var mere end tre gange større end værdien af eksporten. Handelsunderskuddet faldt imidlertid med 9,2% til 28% af BNP i januar-juni 1999 som følge af et kraftigere fald i importen end i eksporten. Pengeindstrømmingen fra armeniere i udlandet, de internationale finansielle institutioner og bilaterale donorer (specielt US) såvel som store udenlandske direkte investeringer (omkring 100 mio. USD) har forhindret disse uligevægte i at destabilisere Armeniens økonomi. Disse underskud er imidlertid klart uholdbare på lang sigt. I 1999 voksede landets eksterne gæld og forventedes at blive på omkring 47% af BNP (870 mio. USD) ved årets udgang. Bruttovalutareserven, der blev understøttet af privatiseringsindtægter, var imidlertid fortsat af en komfortabel størrelse, idet de kunne dække 3,7 måneders import. Efter en mindre depreciering i kølvandet på den russiske krise steg valutaens internationale værdi noget i de følgende måneder til omkring 519 dram pr. USD ved udgangen af december 1999.

3. Strukturreformer

Hastigheden og kontinuiteten i strukturreformprocessen svækkedes i første halvdel af 1999, specielt for så vidt angår privatiseringen af statsejede virksomheder og genopretningen af energisektoren samt gennemførelsen af reformen og håndhævelsen af tilsynsreglerne i banksektoren. For 1999 som helhed opretholdt myndighederne ikke desto mindre et liberalt handels- og valutasystem i en meget vanskelig situation (blokade, russisk krise, politisk krise ...) og søgte fortsat resolut at blive medlem af WTO. Regeringen har meldt om succes med at reducere tekniske tab og energitveri og med at hæve elpriserne i energisektoren, samtidig med at der blev gjort fremskridt med at bringe sektoren på fode i anden halvdel af året. For så vidt angår banksektoren, blev Ardshinbank fuldstændig privatiseret. Myndighederne forventer at påbegynde privatiseringen/omstruktureringen af opsparingsbanken med støtte fra Verdensbanken i de kommende måneder. Strategien for tjenestemandreform vil blive understøttet af Verdensbankens SAC 4-program i 2000.

IMF udtrykte bekymring over tilbageslagene og den manglende fremdrift i gennemførelsen af strukturreformerne i slutningen af 1998 og første halvdel af 1999, specielt for så vidt angår gennemførelsen af den finansielle genopretningsplan for energisektoren. IMF gav udtryk for tilfredshed med regeringens seneste korrigerende foranstaltninger, særlig myndighedernes beslutning om at gennemføre stærke korrigerende finanspolitiske foranstaltninger og om at gøre en indsats for at genoprette fremdriften i privatiseringsprocessen. Valutafonden så også positivt på myndighedernes tilsagn om at styrke den pengepolitiske kontrol og håndhævelsen af finanstillsynsreglerne i banksektoren. IMF understregede endelig vigtigheden af at udvikle og vedtage en generel strategi for udlandsgælden på mellemlang sigt, herunder anvendelse af privatiseringsindtægterne til at forbedre udlandsgældens profil.

Verdensbanken udskød udbetalingen af fjerde rate inden for rammerne af SAC 3-programmet på grund af Armeniens dårlige resultater med hensyn til skatteindtægter inden for kunstvandingssektoren og på grund af forsinkelser i gennemførelsen af kontrolundersøgelser af elselskaberne og den alt for langsomme privatisering af eldistributionsnettet. Verdensbanken overvejer muligheden af at yde Armenien et SAC 4-program i 2000. Dette program forventes at fokusere på reformerne i den statslige sektor og på at fremme udviklingen i den private sektor. Det vil også indeholde elementer, der sigter på social velfærd, uddannelse og sundhed.

4. Gennemførelse af den ekstraordinære finansielle bistand

Af den handelskreditfacilitet på 1 250 mio. EUR, som Fællesskabet stillede til rådighed for de nye uafhængige stater i 1992, fik Armenien omkring 58 mio. EUR i form af lån. På grund af vanskelige politiske, økonomiske og finansielle vilkår var landet imidlertid ude af stand til at honorere sine eksterne finansielle forpligtelser, herunder forpligtelserne over for Fællesskabet. For at lette afviklingen af dette gældsproblem vedtog Rådet i november 1997 et kommissionsforslag om at yde Armenien (og Georgien) en ekstraordinær finansiell bistand i form af en kombination af lån og direkte tilskud.

Implementeringen af denne bistand er betinget af, at Armenien overholder IMF-programmet og gennemfører strukturreformer i overensstemmelse med de aftalememoranda, der skal indgås med Kommissionen. Landet skal også foretage regelmæssige tilbagebetalinger af hovedstolen, sådan at Fællesskabets finansielle risiko i denne højrisikoregion reduceres så hurtigt som muligt.

Efter at Armenien fuldstændigt havde afviklet sine restancer over for Fællesskabet (51 mio. EUR) og overholdt IMF-programmet, foretog Kommissionen i december 1998 udbetaling af den første rate af den ekstraordinære finansielle bistand (28 mio. EUR i lån og 8 mio. EUR i tilskud). Den anden rate (4 mio. EUR i tilskud) under denne bistand blev udbetalt i begyndelsen af december 1999. Denne rate var betinget af, at Armenien reducerede sine udestående finansielle forpligtelser over for Fællesskabet (28 mio. EUR) med 5 mio. EUR, og at landet resolut gennemførte det makroøkonomiske program, der blev understøttet af IMF's treårige ESAF.

I juli 1999 blev der indgået en principiel aftale mellem de armenske myndigheder og Kommissionens tjenestegrene om de strukturelle betingelser, der er knyttet til den udbetaling af tredje rate af bistanden, der forventes at finde sted i 2000. De armenske myndigheder har imidlertid ikke ratificeret denne aftale. Det kan blive nødvendigt at indlede nye forhandlinger i de kommende måneder for at udarbejde et nyt supplerende aftalememorandum, parallelt med Verdensbankens fremtidige SAC 4-program.

V. BOSNIEN-HERCEGOVINA

1. Resumé

Med støtte fra IMF's beredskabsarrangement, der blev indgået i maj 1998, blev den makroøkonomiske stabilitet opretholdt i Bosnien-Hercegovina. BNP-væksten for 1999 skønnes imidlertid at være faldet fra en projiceret vækst på 16% til 10%, hvilket i vidt omfang skyldes den negative virkning af Kosovo-krisen. Der er gjort fremskridt med at forbedre landets økonomisk-politiske rammevilkår. Navnlige er der gjort betydelige fremskridt med hensyn til nogle økonomiske nøgleforanstaltninger: a) der er blevet indført en fælles valuta, den konvertible mark, der har skabt monetær stabilitet inden for rammerne af Currency Board Arrangement; b) der er indført et fælles statsbudget, der sikrer overførsler fra enhederne; c) en ny ensartet toldlov, der er i overensstemmelse med EU-standarderne, trådte i kraft den 1. januar 1999, og i maj 1999 afviklede enhederne i praksis de præferentielle handelsaftaler med nabolandene. Endelig er der aftaler mellem Bosnien-Hercegovina og landets bilaterale kreditorer inden for rammerne af Paris-klubben og London-klubben. IMF gennemførte sin første revision den 28. juni 1999 og besluttede at forlænge beredskabsarrangementet.

For så vidt angår strukturreformerne, har enhederne i Bosnien-Hercegovina gjort fremskridt med at implementere reformerne af betalingsystemerne og privatiseringen af mindre virksomheder. Fremskridtene er imidlertid gået langsommere på andre områder, f.eks. reformerne og privatiseringen inden for banksektoren, privatiseringen af store virksomheder og reformerne på skatte- og toldområdet. Hvis der fortsat skal gøres fremskridt med de økonomiske reformer, er det helt afgørende at styrke samarbejdet mellem enhederne for at sikre, at hele landet kan komme ind i en selv bærende vækstproces, da donorbistanden gradvis forventes at blive udfaset i de kommende år.

KORTFATTET STATUS OVER DE ØKONOMISKE REFORMER	
1. Prislberalisering	De fleste priser er blevet liberaliseret med undtagelse af nogle få udvalgte offentlige tjenester.
2. Handelsliberalisering	Begge enheder har afviklet de præferentielle handelsarrangementer (i maj 1999) med Kroatien og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien. Der har været en ensartet toldlov siden januar 1999 med en fælles toldordning, der omfatter fire produktkategorier i intervallet 0-15%. Er endnu ikke medlem af WTO.
3. Valutasystem	Den fælles valuta, KM, har været knyttet til DEM under et Currency Board Arrangement siden juni 1998.
4. Udenlandske direkte investeringer	Stærkt ugunstigt miljø som følge af ugenomsigtige politikker, og fordi investorerne opfatter landet som et højrisikoområde. Enhederne mangler fortsat at implementere statsloven om FDI fuldt ud.
5. Pengepolitik	Centralbanken er ansvarlig for administrationen af Currency Board Arrangement. Centralbanken og andre banker må ikke udlåne penge til regeringen..
6. Offentlige finanser	Enhederne var tvunget til at nedskære budgetterne med omkring 30% i 1999 som følge af en svag indtægtsudvikling. Yderligere reformer er nødvendige, specielt skatteharmonisering mellem enhederne for at sikre et effektivt og gennomsigtigt skattesystem.
7. Privatisering og omstrukturering af virksomhedssektoren	Privatiseringsprogrammet for mindre virksomheder har været en succes i føderationen, men det er endnu ikke blevet gennemført i Republika Srpska. Der har endnu ikke været alvorlige overvejelser om privatisering af store virksomheder.
8. Reform af den finansielle sektor	Reformen af sektoren er gået fremad i begge enheder med indførelsen af tilsynsregler. Der forventes privatisering af nogle få solvente banker inden så længe. Der er ved at blive gennemført reformer af betalingsystemet med henblik på at bryde betalingskontorernes monopol inden udgangen af 2000.

Rådet traf afgørelse om en makrofinansiel bistand på op til 60 mio. EUR i maj 1999.

2. Makroøkonomiske resultater

I perioden 1996-1998 lykkedes det Bosnien-Hercegovina at opnå en gennemsnitlig vækstrate på omkring 35%. Disse meget høje vækstrater skal ses på baggrund af et meget lavt udgangsniveau for BNP og i sammenhæng med, at der eksternt via det økonomiske genopretnings- og genopbygningsprogram (1996-1999) blev tilført Bosnien-Hercegovina 5,1 mia. USD fra det internationale donorsamfund. For 1999 skønnes den reale BNP-vækst at være faldet til 10% sammenlignet med en fremskrivning på 16% før krisen, hvilket i vid udstrækning kan tilskrives virkningen af Kosovo-krisen på handelen og de indenlandske investeringer tidligere på året. På trods af disse høje vækstrater er inflationen hurtigt faldet til under 10%, hvilket blandt andet skyldes, at reglerne for Currency Board Arrangement (CBA) nøje er blevet fulgt, og at der er blevet ført en forsigtig finanspolitik som led i det makroøkonomiske program, der blev støttet af IMF inden for rammerne af et beredskabsarrangement. Den konvertible mark er fortsat knyttet til den tyske mark (euro) i forholdet 1:1 inden for rammerne af CBA. Arbejdsløsheden ligger fortsat høj i begge enheder og svinger omkring et niveau på 40%. I 1999 var begge enheder tvunget til at skabe balance på deres budgetter og nedskære udgifterne med omkring 30%, først og fremmest som et resultat af de negative virkninger af Kosovo-krisen i første halvdel af 1999.

Betalingsbalancens løbende poster udviser fortsat et meget stort underskud (omkring 22% af BNP i 1999), der hovedsagelig finansieres af donorbistand. Bruttovalutaresserven lå på omkring 877 mio. DEM ved udgangen af 1999 - tre gange så stor som ved årets begyndelse - og udviste dermed en bemærkelsesværdig rekordstigning i sidste halvdel af 1999, hvilket afspejler den øgede accept af den konvertible mark i begge enheder. Bosnien-Hercegovinas udenlandske gæld er fortsat meget stor (omkring 70% af BNP ved udgangen af 1998), hvilket afspejler en betydelig gældsbyrde, som er arvet efter det tidligere Jugoslavien. Gældsbetjeningen i procent af eksporten af varer og tjenester er imidlertid lav sammenlignet med gælden i forhold til BNP, hvilket afspejler, at en stor del af gælden er givet på gunstige vilkår, og at der er indgået gunstige gældssaneringsaftaler med London-klubben og Paris-klubben. Disse faktorer forklarer også, hvorfor gældsbetjeningskvoten og gældskvoten fortsat forventes at falde i de kommende år på trods af en betydelig udenlandsk låntagning til genopbygningsformål.

3. Strukturreformer

På finansområdet er der blevet gennemført regelmæssige overførsler fra enhedernes budgetter til statsbudgettet, men hyppige forsinkelser har givet problemer for en rettidig tilbagebetaling af Bosnien-Hercegovinas udlandsgæld. Det er vigtigt, at begge enheder balancerer deres budgetter og begrænser udgifterne i forhold til de disponible ressourcer. Finansaktiviteter, der hidtil har været behandlet som poster uden for budgettet, bør desuden medtages i budgetforslaget. På den positive side noteres, at budgetforslaget for finansåret 2000 opererer med en reduktion af de militære udgifter. De retlige rammer for at oprette revisionsretter i enhederne er kommet på plads. Grundlaget for at etablere systemer for statens og enhedernes finanser er blevet lagt, men det er nu nødvendigt at sikre, at disse institutioner kan fungere tilfredsstillende. Den føderale regering har vedtaget de lovændringer, der er en forudsætning for finansielt og administrativt at lægge de to eksisterende pensionsfonde sammen, og lovændringerne skal nu vedtages i parlamentet.

På trods af talrige vanskeligheder, herunder folkelig mistro til Bosnien-Hercegovinas fælles valuta, er tilliden til den konvertible mark øget i stigende grad. I Republika Srpska har der i det sidste halve år været tale om en hurtigt øget accept af den konvertible mark, og det anslås, at den konvertible mark anvendes for over 70% af myndighedernes betalinger og indtægter. Føderationen vedtog endelig i oktober en lov, der forbyder anvendelse af DM og Kuna for ikke-kontante betalinger via betalingskontorerne (ZPP og SAP). Alle skatter og lønninger skal nu betales i konvertible mark.

Alt i alt er der gjort gode fremskridt med reformen af betalingssystemet og arbejdet med at afskaffe betalingskontorerne pr. december 2000, hvilket er den frist, der er aftalt med donorerne. Føderationen vedtog en lovændring i september, der afskaffer betalingskontorerne monopol på indenlandske betalinger, og som skaber et retsgrundlag for en styrelse, der skal garantere gennemsigtighed i omdannelsesprocessen. I begge enheder er der således oprettet styrelser, der skal stå for reformen af betalingssystemerne.

Lovrammen for reformen af banksektoren er stort set kommet på plads, og privatiseringsprocessen går fremad - flere solvente banker forventes at blive likvideret i den nærmeste fremtid. Føderationen har vedtaget en plan for føderationens investeringsbank (i overensstemmelse med Verdensbankens forskrifter), og privatiseringen forventes at ske næste år. Republika Srpska vedtog en lov om forretningsbanker i juli 1999. I Republika Srpska forventes det, at der snart bebudes privatiseringsplaner for mindst to af de store statsbanker. Regeringen i Republika Srpska mangler at etablere en uafhængig og selvfinansierende indskudsgarantiordning, inden privatiseringen alvorligt kan begynde, mens en sådan ordning snart forventes at træde i kraft i føderationen.

På privatiseringsområdet begyndte føderationen at sælge små og mellemstore virksomheder i maj 1999, og processen forventedes at være afsluttet ved udgangen af 1999. Alle kantoner bortset fra Mostar afholdt åbne auktioner. I Republika Srpska har fremskridtene været langsommere. Kun 9 af de 23 virksomheder, der har været annonceret til salg siden juli, er blevet solgt som følge af manglende interesse. I Republika Srpska er privatiseringen af mindre virksomheder ikke kommet i gang, hovedsagelig på grund af manglende interesse (i Republika Srpska skal de borgere, der har ret til at deltage i privatiseringen, lade sig registrere, i modsætning til situationen i føderationen, hvor borgerne automatisk modtager kuponer) og/eller på grund af tekniske problemer (selskaberne har ikke fremlagt revisionsberetninger og regnskaber til privatiseringsagenturet i Republika Srpska).

Den 8. juni 1999 indgik enhederne en aftale, hvorefter punktafgifterne for syv varegrupper skulle harmoniseres i enhederne, og hvorefter alle punktafgifter på importerede og indenlandske varer skulle gøres ensartet pr. 15. juli 1999. Ingen af enhederne har imidlertid endnu implementeret denne aftale fuldstændig. Der er heller ikke endnu indgået en formel aftale om samarbejde mellem enhederne om skatteadministrationen. Det er nødvendigt, at de bosnisk-hercegovinske myndigheder tager yderligere skridt til at harmonisere skattesystemerne mellem enhederne, og at de bringer den retlige ramme for forretningsvirksomhed på linje med EU-bestemmelserne. Enhederne har udarbejdet udkast til ny lovgivning om toldbeføjelser, sanktioner og overtrædelser med hjælp fra CAFAO (EU's kontor for bistand på told og skatteområdet). Der er nu lagt sidste hånd på udkastet, og det er blevet fremlagt til en juridisk vurdering. Endelig er der efter den vurdering, der er foretaget inden for

rammerne af CAFAO-programmet, gjort langsomme fremskridt med hensyn til at afskaffe parallelle strukturer i føderationens told- og skatteforvaltninger.

4. Gennemførelse af den ekstraordinære finansielle bistand

Rådet vedtog den 10. maj 1999 en afgørelse om ekstraordinær makrofinansiell bistand til Bosnien-Hercegovina. Bistanden andrager maksimalt 60 mio. EUR og består af et betydeligt tilskudselement på op til 40 mio. EUR og et langsigtet lån på op til 20 mio. EUR. Den faktiske implementering af bistanden er gjort betinget af, at Bosnien-Hercegovina afvikler sine udestående forfaldne forpligtelser over for Fællesskabet og EIB. Da denne betingelse - og andre betingelser - var opfyldt, udbetalte Fællesskabet den første rate på i alt 25 mio. EUR i december, der fordelte sig på et tilskudselement på 15 mio. EUR og et låneelement på 10 mio. EUR. Udbetalingen af anden rate er koblet sammen med tilfredsstillende resultater inden for IMF-programmet såvel som fremskridt med hensyn til et sæt specifikke EU-betingelser, der er knyttet til gennemførelsen af bistanden.

I maj 1998 godkendte IMF et beredskabsarrangement (81 mio. USD). I juni 1999 besluttede IMF at øge sin bistand med 23 mio. USD som følge af de negative virkninger af Kosovo-krisen. Verdensbanken kører to politikbaserede støtteprogrammer i Bosnien-Hercegovina med henblik på at støtte reformerne af de offentlige finanser og privatiseringen af virksomheds- og banksektoren. Disse programmer støttes finansielt af to IDA-lån på tilsammen 134 mio. USD, der er ydet på lempelige vilkår, og som indbefatter et ekstrabeløb på 28 mio. USD, der er ydet for at tage hensyn til de negative virkninger af Kosovo-krisen.

VI. BULGARIEN

1. Resumé

Bulgariens økonomiske stabilisering blev bekræftet i 1999 til trods for vanskeligheder udadtil. Året blev præget af Kosovo-krisen, som både havde en øjeblikkelig og mellemfristet indvirkning på handelsstrømmene i regionen. Mens krisen bidrog til at forlænge mini-recessionen i vinteren 1998-1999, lå skylden også hos andre faktorer, herunder især den økonomiske omstrukturering i fremstillingssektoren, som førte til et fald i produktionen og en stigning i arbejdsløsheden. Anden halvdel af 1999 var præget af en stigning i den økonomiske aktivitet, herunder fornyet interesse fra udenlandske investorer. En af de vigtigste begivenheder var indbydelsen til at indlede tiltrædelsesforhandlinger, som blev bekræftet på Helsingfors-topmødet. Dette skulle yderligere kunne fremme investeringer i landet.

Bulgariens politiske stabilitet blev bekræftet ved lokalvalgene, der blev fortolket som et nyt mandat til at fortsætte den reformpolitik, der støttes af de internationale finansielle institutioner og EU. Som konsekvens af sin beslutning om at fortsætte reformerne holdt Bulgarien sig til sine forpligtelser i henhold til det mellemfristede økonomiske program, der er aftalt med IMF. Bulgarien er nu halvvejs igennem programmet, som er en betingelse for at anvende den udvidede lånefacilitet på i alt 627,62 mio. SDR (858 mio. USD/820 mio. EUR).

KORTFATTET STATUS OVER DE ØKONOMISKE REFORMER	
1. Prisliberalisering	Andel af administrerede priser i forbrugerprisindekset lå på 17,4% i 1999. Priserne på energiprodukter, særlig opvarmning, er gradvis ved at blive liberaliseret.
2. Handelsliberalisering	Ordningen er i vid udstrækning liberaliseret.
3. Valutasystem	Lev har været knyttet til euroen siden januar 1999, inden for rammerne af en currency board-ordning. Nyudstedt den 5. juli 1999 med fjernelse af tre nuller, således at 1 lev svarer til 1 DEM.
4. Udenlandske direkte investeringer	Udenlandske investorer kan frit hjemtage profitter og indtægter.
5. Pengepolitik	Centralbanken har ansvaret for currency board-ordningen, som har været troværdig og understøttet af store reserver.
6. Offentlige finanser	Finanspolitikken har konsekvent været strammere end planlagt, og skatteinddrivningen er blevet forbedret. IMF pålagde disciplin for at udligne et opadgående pres på udgifterne fra de offentlige lønninger.
7. Privatisering og omstrukturering af virksomhedssektoren	Fra begyndelsen af processen i 1992 til oktober 1999 er ca. 40% af de langfristede aktiver blevet privatiseret. 1998 og 1999 blev præget af en vis nedgang i privatiseringsrytmen, men der blev opnået en vedvarende fremgang.
8. Reform af den finansielle sektor	Banksektorens finansielle stilling er forbedret væsentligt siden krisen i 1996. De vigtigste problemer er tilbageholdenhed med hensyn til at låne til en stadig svag privat sektor og forsinket privatisering.

Rådet vedtog den 8. november 1999 et makrofinansielt bistandslån på 100 mio. EUR til fordel for Bulgarien - det fjerde af slagsen. En første rate på 40 mio. EUR blev udbetalt i december.

Også Verdensbanken har frigivet et nyt tilpasningslån i 1999. EU's bistand vil stige fra år 2000, efterhånden som førtiltrædelsesinstrumenterne ISPA og SAPARD tages i anvendelse. Den samlede tilskudsbestand forventes at nå 256 om året i perioden 2000-2006.

2. Makroøkonomiske resultater

Det opsving i den økonomiske aktivitet, der blev konstateret i begyndelsen af 1998, svækkedes hen imod udgangen af samme år. Sammen med Kosovo-krisen trykkede dette handelen og investeringsklimaet i første halvdel af 1999. En svagere europæisk efterspørgsel og krisen i Rusland spillede en vigtig rolle for svækkelsen, men den igangværende reformdrevne omstrukturering af industrisektoren reducerede yderligere industriproduktionen. Omsætningen i fremstillingssektoren faldt med 12,8% i gennemsnit i de første otte måneder af 1999 i forhold til samme periode i 1998, med et særlig stærkt fald i aktiviteten i sådanne sektorer som køretøjer og kemikalier. Alle disse faktorer bidrog til en svag vækst i BNP i første halvdel af 1999. Der kom imidlertid fart på opsvinget i anden halvdel af 1999, og de seneste prognoser peger på en BNP-vækst på omkring 2,5% for året som helhed, selv om industriproduktionen faldt 5%.

Arbejdsløsheden steg i 1999 som følge af en række storstilede afskedigelser efter omstruktureringen eller likvideringen af virksomheder i den offentlige sektor. Der forventes en ny stigning i beskæftigelsen, så snart privatiseringen af industrier og udviklingen af små og mellemstore virksomheder forbedrer rentabiliteten i sektoren.

I 1998 og 1999 blev der opnået en drastisk reduktion i inflationen takket være den stabiliserende virkning af currency board-ordningen og faldet i internationale varepriser. Inflationen ved årets udgang var 1% i 1998, langt under de forventede 16%, der ligger til grund for statens budget. Inflationen har derefter været lav til trods for stigninger i administrerede priser, som tegnede sig for midlertidige opsving i inflationen i januar og juli 1999. Inflationen fra år til år lå ved udgangen af 1999 på 6,2%. Yderligere stigninger i de internationale og indenlandske energipriser og stigninger i forbrugsafgifter vil presse forbrugerprisindekset opad i løbet af vinteren.

Den samlede eksport faldt med over 10% i 1999. De første tegn på et opsving kunne ses i midten af 1999, men afbrydelsen af trafikken gennem Forbundsrepublikken Jugoslavien og blokeringen af Donau har fortsat en negativ indvirkning på samhandelen. Eksportens værdimæssige sammensætning er gradvis ved at ændre sig: råmaterialernes andel falder, mens forbrugsgodernes andel, herunder levnedsmidler, stiger.

Importen lå i 1999 fortsat en smule over det foregående års niveau som følge af en stærk efterspørgsel efter forbrugsgoder og kapitaludstyr. Sammen med et fald i eksporten havde dette en negativ indvirkning på de løbende poster, hvor der forventes et underskud på ca. 5,2% af BNP i 1999. I de kommende år forventes underskuddet at holde sig på samme niveau som følge af reallønstigninger og behovet for kapitaludstyr i de industrier, der er under omstrukturering. Udviklingen i de internationale energipriser vil også have en betydelig indvirkning.

Et overskud på kapitalposterne bidrager til finansieringen af underskuddet på de løbende poster. Indstrømningen af udenlandske direkte investeringer beløb sig til 358 mio. EUR i 1998 eller ca. tre fjerdedele af beløbet i 1997. De seneste tal viser en betydelig stigning til over 600 mio. EUR i 1999. De kumulative tilstrømninger af udenlandske direkte investeringer er stadig lave per capita i forhold til andre overgangsøkonomier. Officielle eksterne kilder, herunder IMF-støtte og makrofinansiel bistand fra EU, bidrager til at styrke Bulgariens eksterne finansieringskapacitet.

I 1998 var de fiskale resultater bedre end forventet, og det konsoliderede budget noterede et overskud på 1,1% af BNP. I 1999-budgettet var der oprindeligt forudsat et samlet underskud på 2,8% af BNP. Der blev imidlertid et højere end forventet overskud i årets første halvdel, og underskuddet for 1999 vil ligge på omkring 0,9% af BNP.

Currency board-ordningen har fungeret tilfredsstillende. I 1998 bidrog en række store udbetalinger fra officielle kreditorer til en yderligere stigning i centralbankens reserver. De lå på 2,7 mia. EUR i slutningen af 1998, hvilket svarer til 6 måneders import af varer og tjenesteydelser. I slutningen af 1999 svarede de til 6,4 måneders import og er tilstrækkelige til at dække centralbankens forpligtelser under currency board-ordningen. Den 1. januar 1999 afløste euroen den tyske mark som referencevaluta. Den 5. juli 1999 blev lev nyudstedt, og i den forbindelse blev der fjernet tre nuller; 1 lev svarer nu til 1 DEM. Basisrenten, som svingede mellem 5,2% og 6,2% i 1998, blev reduceret til 5% i begyndelsen af 1999 og 4,42% i januar 2000.

3. Strukturreformer

Mens privatiseringen af statsejede virksomheder udtrykt i antal solgte enheder har været i fremgang i både 1998 og 1999, var der en nedgang i den samlede værdi af de solgte aktiver. Privatiseringsprocessen forventes at slutte omkring 2002, og mange af de mest værdifulde virksomheder er eller vil snart blive solgt. Betydningen for statens indtægter vil falde tilsvarende.

Der er truffet foranstaltninger til at styrke den finansielle disciplin i de resterende statsejede virksomheder. For at få tilskud i en overgangsperiode var virksomhederne forpligtet til at fremlægge finansielle planer for fjernelse af tab og muliggørelse af tilskudsfri drift fra 2002. Desuden er 154 statsejede virksomheder udpeget til finansiell overvågning for at undgå, at der igen opbygges restancer.

Der er gjort store fremskridt med hensyn til privatiseringen af banker. Tre banker er blevet privatiseret, og de tre resterende statsbanker forventes at følge efter i første halvdel af 2000. Der er indledt forberedelser til privatisering af den statslige sparekasse. I slutningen af 1998 opfyldte alle banker mindstekapitalkravet på 10%. Den gennemsnitlige sats for hele systemet nåede rent faktisk op på 41% i juni 1999. Dette illustrerer den risikou villige udlåns politik, som kan hæmme mulighederne for at finansiere omstrukturingsbestræbelserne.

Mens regeringen lægger stor vægt på udviklingen af aktiemarkedet, er handelen med aktier fortsat lav, og markedet er som følge heraf ikke likvidt. Efterhånden som den økonomiske udvikling skrider frem, kan dette blive en alvorlig hindring, når det gælder om at tiltrække privat kapital.

4. Gennemførelse af den makrofinansielle bistand

Drøftelserne om den nuværende makrofinansielle bistand til Bulgarien (den fjerde siden 1991⁵) blev indledt i slutningen af 1998. Kosovo-konfliktens indvirkning på de løbende poster medførte en stigning i finansieringsunderskuddet, og Kommissionen foreslog i juli 1999 et makrofinansiel bistandslån på 100 mio. EUR. Rådet vedtog dette forslag den 8. november 1999 (beslutning 1999/731/EF). Kommissionen afsluttede kort efter forhandlingerne om de betingelser, der er knyttet til lånet, som består af to rater. Udbetalingen af første rate blev gjort betinget af en vellykket anden revision af IMF's mellemfristede program. Da dette blev bekræftet i slutningen af november, var det muligt at udbetale en første rate på 40 mio. EUR i december 1999. Anden rate er betinget af Bulgariens resultater i relation til en række strukturreformforanstaltninger. Lånebetingelserne er i overensstemmelse med betingelsesklausulerne i det mellemfristede program (IMF) og Verdensbankens strukturtilpasningslån (FESAL). De lægger imidlertid vægt på reformer, som er af særlig betydning for tiltrædelsesprocessen. Forudsat at Bulgarien kan fastholde sit reformprogram, har Kommissionen til hensigt at frigøre anden rate i tredje kvartal 2000.

⁵ Rådet har tidligere godkendt lån til makrofinansiel bistand i:
juni 1991 (290 mio. EUR udbetalt i august 1991 og marts 1992),
oktober 1992 (110 mio. EUR udbetalt i december 1994 og august 1996), og
juli 1997 (250 mio. EUR udbetalt i februar 1998 og december 1998).

VII. DEN TIDLIGERE JUGOSLAVISKE REPUBLIK MAKEDONIEN

1. Resumé

Siden oprettelsen af Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien (FYROM) i 1992 har landet først lidt under et betydeligt fald i BNP efterfulgt af flere års stød, om end beskeden vækst i BNP. I 1999 anslås det således, at BNP stadig ligger et godt stykke under niveauet på det tidspunkt, hvor den uafhængige republik blev oprettet.

1999 var præget af Kosovo-krisen, som medførte en massiv tilstrømning af flygtninge, en forstyrrelse i handelsmønstrene og et fald i de udenlandske direkte investeringer. Genopbygningen af Kosovo er nu ved at blive til en vigtig kilde til økonomisk vækst i FYROM. FYROM har siden 1992 gennemført et opmuntrende økonomisk reformprogram. I 1999 blev programmet imidlertid ikke gennemført som planlagt, og især en række større statsejede tabsgivende virksomheder blev ikke omstruktureret eller solgt som planlagt. Som følge heraf kører IMF-programmet nu ikke længere efter planen. Der foregår forhandlinger med IMF, og det forventes, at den nye regering atter vil sætte fart i reformprocessen.

Kosovo-krisen medførte en stor stigning i statens udgifter til flygtninge. Det internationale samfund, herunder EU, reagerede omgående og har forpligtet sig til at yde FYROM stor makrofinansiel støtte.

Rådet vedtog en makrofinansiel bistand på indtil 80 mio. EUR i november 1999.

KORTFATTET STATUS OVER DE ØKONOMISKE REFORMER	
1. Prislberalisering	Prislberaliseringen er i alt væsentligt gennemført. Der findes kun priskontrol for ganske få varer.
2. Handelsliberalisering	Der findes fortsat et mindre antal toldbarrierer og ikke-toldmæssige barrierer. De fleste af de midlertidige beskyttelsesforanstaltninger, der blev indført i kølvandet på Kosovo-konflikten, er atter fjernet, men der er stadig høje afgifter på import af sukker. Den gennemsnitlige told er 15%. Regeringen har godkendt en revideret toldtarif.
3. Valutasystem	Fra begyndelsen af 1994 har dinaren de facto været knyttet til euroen; siden devalueringen i juli 1997 koster 1 EUR 60,5 dinarer.
4. Udenlandske direkte investeringer	Betingelserne for udenlandske direkte investeringer er forbedret. Regeringens godkendelse er imidlertid fortsat nødvendig for at gennemføre nogle typer udenlandske direkte investeringer, samtidig med at mangelen på et velfungerende marked for jord også virker bremsende på udenlandske direkte investeringer. Indstrømningen af udenlandske direkte investeringer øgedes væsentligt i 1998, fordi myndighederne er blevet mere åbne over for disse investeringer. Alt i alt er kapitalbalancen fortsat reguleret i vidt omfang.
5. Pengepolitik	Pengepolitikken er hovedsagelig baseret på valutakursankeret.
6. Offentlige finanser	Fortsat stram politik i 1999 (om end de offentlige udgifter steg stærkt som følge af flygtningerelaterede udgifter i 1999). Der forventes et underskud på ca. 3-4% af BNP.
7. Privatisering og omstrukturering af virksomhedssektoren	Privatiseringsprogrammet begyndte i 1993; ca. 1200 ud af 1216 virksomheder er blevet privatiseret, men kun nogle af dem er blevet omstruktureret. Den private sektor tegner sig for mere end to tredjedele af BNP. Langsomme fremskridt med at privatisere og omstrukturere agroindustrielle konglomerater.
8. Reform af den finansielle sektor	Tostrengt banksystem. Der er 20 banker, en filial af en udenlandsk bank og 19 indlånsbanker. Sektoren er domineret af Stopanska Banka, som er blevet omstruktureret og nu er ved at blive solgt til Grækenlands centralbank. Banktilsyn gennem centralbanken. Långivning til de 22 største debitorvirksomheder overvåges nøje.

2. Makroøkonomiske resultater

I begyndelsen af 1999 var udsigterne for den økonomiske vækst dystre: Kosovo-krisen havde en markant negativ indvirkning på den økonomiske aktivitet i FYROM som følge af forstyrrelserne i samhandelen, bortfaldet af udenlandske direkte investeringer og den massive tilstrømning af flygtninge.

Kosovo-konfliktens afslutning og de fleste flygtninges hurtige tilbagevenden blev imidlertid efterfulgt af en stigning i den økonomiske aktivitet i FYROM, idet den internationale hjælpeindsats i Kosovo satte gang i eksporten, og tilstedeværelsen af udenlandsk hjælpe- og militærpersonel i området understøttede efterspørgslen i FYROM. Det forventes derfor nu, at væksten i det reale BNP til trods for produktionsfaldet i foråret kan ligge på omkring 2,5% for året 1999.

Hvad angår underskuddet på de løbende poster blev det med 4% af BNP også bedre end frygtet i begyndelsen af året. Som bemærket ovenfor bidrog en stigning i eksporten i tilknytning til genopbygningen af Kosovo hertil. For året som helhed forventes eksporten dog stadig at være faldet med lige over 1%, mens importen kan være faldet med over 7%.

Statens finanser har stort set udviklet sig tilfredsstillende. Siden 1995 har statens underskud ligget på mellem 0 og 2% af BNP hvert år. Der vil sandsynligvis være et underskud på 1,5% i 1999. Flygtningene fra Kosovo gav anledning til en markant stigning i de offentlige udgifter til boliger, mad, sundhed osv. En betydelig del af disse ekstraudgifter blev imidlertid dækket af nødhjælp fra bilaterale donorer og internationale organisationer, herunder EU.

Arbejdsløsheden var fortsat høj, selv om den faldt en smule i forhold til 1998. En oversigt over arbejdsstyrken fra foråret 1999 viste således en arbejdsløshed på 32,4%, hvilket er en smule under den registrerede gennemsnitlige arbejdsløshed i 1998 på omkring 36%. Frygten for et større antal arbejdsløse på kort sigt ser ud til at forsinke den nødvendige økonomiske omstrukturering af store statsejede tabsgivende virksomheder, således at den ineffektive allokering af ressourcer i økonomien fortsætter (se nedenfor).

3. Strukture reformer

På mange områder er strukturreformerne ret fremskredne i FYROM. Prisliberalisering og opbygning af institutioner er områder, hvor der er sket store fremskridt på et tidligt tidspunkt i den økonomiske overgangsproces. Der er også sket fremskridt i liberaliseringen af handelen, om end Kosovo-krisen medførte, at der blev indført midlertidige beskyttelsesforanstaltninger og et importlicenssystem i 1999. Efter krisen blev de fleste foranstaltninger afskaffet, men der resterer stadig en række beskyttelsesforanstaltninger, og der er indført særtold for import af sukker.

Hvad angår privatiseringen af store statsejede og ofte tabsgivende virksomheder (som oftest agroindustrielle konglomerater) har udviklingen i de sidste to år været utilfredsstillende. Som et direkte resultat af statens tilbageholdenhed med hensyn til at foretage den nødvendige omstrukturering gennem salg, lukning, privatisering eller en kombination heraf er ESAF-programmet, der er aftalt med IMF, nu løbet af sporet. Dette treårige program udløber i april 2000, og der foregår i øjeblikket forhandlinger mellem fonden og den nydannede regering med henblik på at etablere et nyt IMF-program. Det må forventes, at forhandlingerne vil omfatte en betingelse vedrørende i det mindste nogle af de 12 statsejede tabsgivende virksomheder, som burde have været lukket på nuværende tidspunkt.

De fortsat tabsgivende virksomheder vil sandsynligvis fortsat udgøre et konstant kapitaldræn på økonomien og således hæmme mere innovative og effektive virksomheders adgang til den nødvendige kapital via det indenlandske kapitalmarked. Resultatet er en konstant fejlallokering af ressourcer, hvilket reducerer både de økonomiske resultater og beskæftigelsen.

Et forsøg på at privatisere den største bank (Stopanska Banka) slog tidligere fejl. I øjeblikket ser det imidlertid ud til, at salget af denne bank vil blive gennemført i 2000. Hvis dette lykkes, kan det udgøre et vigtigt skridt hen imod skabelsen af en fungerende, markedsbaseret finansiel sektor i FYROM.

4. Gennemførelse af den makrofinansielle bistand

Som et direkte resultat af Kosovo-konflikten og de deraf følgende høje flygtningerelaterede udgifter afholdt Europa-Kommissionen og Verdensbanken et fælles G24 Rådgivende Gruppe-møde den 5. maj. På mødet forpligtede donorerne sig til at yde næsten 250 mio. USD i alt. EU forpligtede sig til at yde indtil 25 mio. EUR som ekstraordinær budgetstøtte for at hjælpe landet med at afholde udgifterne i forbindelse med indstrømningen af flygtninge og erklærede sig villig til at overveje yderligere ekstraordinær makrofinansiell bistand. Den første rate af bistanden på 12,2 mio. EUR blev udbetalt den 16. juni.

Den 8. november besluttede Rådet at stille indtil 80 mio. EUR til rådighed for FYROM som supplerende makrofinansiell bistand. I betragtning af den usikre økonomiske situation i FYROM, navnlig med hensyn til udlandsgælden (ca. 40% af BNP), besluttede Rådet ekstraordinært at yde en del af den makrofinansielle bistand (indtil 30 mio. EUR) i form af tilskud.

En væsentlig betingelse for gennemførelsen af denne supplerende makrofinansielle bistand er, at der etableres et nyt IMF-program. Som nævnt er der forhandlinger i gang, og det forventes, at der kan opnås enighed om et nyt program omkring midten af 2000.

I august 1998 godkendte Verdensbanken en ny landebistandsstrategi (CAS) for FYROM fra midten af 1998 til midten af 2001, som støtter regeringens nationale udviklingsstrategi. Denne CAS indeholder et program for ny långivning på 200 mio. USD med henblik på at fremme reformerne og den økonomiske udvikling samt reducere arbejdsløsheden og fattigdommen. Långivningsprogrammet er imidlertid gået i stå i øjeblikket som følge af FYROM's manglende overholdelse af de tilknyttede betingelser. Verdensbanken har indtil nu gennemført fire tilpasningstransaktioner på i alt 254 mio. USD.

VIII. GEORGIEN

1. Resumé

Georgiens økonomi forventedes at vokse med 2-3% i 1999. Mens de negative virkninger af den russiske krise så ud til at være delvis overvundet, fortsatte den lave indenlandske efterspørgsel - som følge af de sociale restancer i tilknytning til manglerne på det fiskale område - med at hæmme den økonomiske vækst. Under forudsætning af, at der indgås en ny treårig aftale med IMF, forventes væksten at øges i 2000.

Den 28. juli 1998 godkendte IMF's bestyrelse et tredje årligt arrangement under ESAF-programmet til fordel for Georgien. I november 1998 og i januar og maj 1999 så IMF sig efter en række besøg ikke i stand til at nå en positiv konklusion på midtvejs-evalueringen under dette tredje ESAF-arrangement på grund af den meget ringe skatteinddrivelse. IMF frigjorde endelig sin næste ESAF-rate i juli 1999. Der drøftes en ny treårig aftale med IMF. Der forventedes imidlertid ikke et positivt resultat før april 2000.

Under den ekstraordinære finansielle bistand, der blev vedtaget den 17. november 1997⁶, udbetalte Fællesskabet anden tilskudsrate på 9 mio. EUR i september 1999. Denne udbetaling skete på betingelse af, at Georgien reducerede sine udestående finansielle forpligtelser over for Fællesskabet (110 mio. EUR) med 10 mio. EUR og gennemførte det makroøkonomiske program, der støttes af IMF.

KORTFATTET STATUS OVER DE ØKONOMISKE REFORMER	
1. Prislberalisering	De fleste priser er liberaliseret.
2. Handelsliberalisering	Liberal international handelspolitik. De fleste import- og eksportrestriktioner er fjernet. Georgiens parlament forventes snart at ratificere WTO's tiltrædelsesprotokol.
3. Valutasystem	Der er ikke valutarestriktioner for larien. Auktioner på Tbilisi interbank valutabørs (TICEX).
4. Udenlandske direkte investeringer	Hensigtsmæssig lovgivning i almindelighed. Ubegrænset hjemtagelse af kapital og profitter og ingen begrænsninger for at have valutakonti i bankerne. Udenlandske investorer må kun leje og ikke eje landbrugsjord. De kan imidlertid købe fast ejendom og leje jord på samme måde som indenlandske borgere.
5. Pengepolitik	Hensigtsmæssig. Indirekte pengepolitiske instrumenter er imidlertid begrænset til centralbankens interventioner i interbank kreditauktioner og til brug af bankernes reservekrav. Efter en suspension i kølvandet på den russiske krise er salget af skatkammerbeviser genoptaget i små mængder i august 1999.
6. Offentlige finanser	Budgetindtægterne (ekskl. tilskud) anslået til 14,7% af BNP; udgifterne anslået til 21,5% af BNP.
7. Privatisering og omstrukturering af virksomhedssektoren	I energisektoren er der gjort store fremskridt inden for privatiseringen. Der er også sket fremskridt med hensyn til fakturering, målerafgifter, afgiftsstigninger og opkrævning af afgifter. Privatiseringen af telesektoren er i gang.
8. Reform af den finansielle sektor	Georgiens centralbank er ved at stramme tilsynsreglerne og styrke banktilsynet. De fleste af landets 37 forretningsbanker er stadig små og underkapitaliserede, mens bankkuddene er små og dollariseringen høj.

⁶ Rådets beslutning 97/787/EF - EFT L 322 af 25.11.1997.

2. Makroøkonomiske resultater⁷

Georgiens BNP steg med bare 2,9% i 1998, langt under prognoserne på 11%, og bremsede yderligere op til 1,7% i første halvdel af 1999. Der blev nået en vækst på 3% for 1999 som helhed. Den moderate vækst afspejler i høj grad et sammenbrud i eksporten til Rusland, Ukraine og Moldova i kølvandet på devalueringen af den russiske rubel. Budgetkrisens indvirkning på den indenlandske efterspørgsel forstærkede denne situation. Det hurtige fald i larien førte sammen med centralbankens beslutning om at indstille de udenlandske valutainterventioner til en stigning i inflationen i december 1998. Takket være en forholdsvis stram pengepolitik dæmpedes inflationen imidlertid fra april 1999, og forbrugerpriserne steg kun 9,6% i de første 11 måneder af 1999. Den årlige inflation (december/december) forventedes at nå et maksimum på 11% i 1999.

Budgetunderskuddet (opnået på basis af afgivne betalingstilsagn) udgjorde 6,5% af BNP i 1998. Det var sandsynligt, at det ville forblive højt, ja endog vokse, som følge af opbremsningen i den økonomiske vækst, den ringe skatteinddrivelse, utilstrækkelige udgiftsprioriteringer, finansielle problemer i mange store virksomheder og høje omkostninger i forbindelse med gældsbetjeningen. Det nåede endelig 6,7% af BNP for 1999 som helhed. Selv om skattevæsenet opkrævede mere end planlagt, blev der i første halvdel af 1999 konstateret underskud på flere områder: punktafgifter og moms på indenlandske varer, selskabsskat (i faste priser), skatter til særlige statsfonde, betalinger af skatterestancer. I 1999 voksede udgiftsrestancerne, særlig de sociale restancer, til 4,2% af BNP, i stedet for som planlagt at blive fjernet.

Stort set som følge af sammenbruddet i eksporten til Rusland i det sidste kvartal steg underskuddet på de løbende poster (ekskl. officielle overførsler) i 1998 til 17,5% af BNP. Det var imidlertid mindre i 1999 (14% af BNP) som følge af en dæmpet indenlandsk efterspørgsel efter importerede varer. Georgien drog fordel af store udenlandske direkte investeringer i 1999 (over 200 mio. USD). De udenlandske direkte investeringer faldt betydeligt i 1999, navnlig som følge af afslutningen af genetableringen af Baku-Supsa-rørledningen. Underskuddet på betalingsbalancen blev hovedsagelig dækket med udenlandske lån. Derfor - og desuden som følge af lariens nedskrivning i december 1998 - steg Georgiens udlandsgæld, som udgjorde 48% af BNP i slutningen af 1998, og forventedes at udgøre 63% af BNP i slutningen af 1999. De udenlandske bruttovalutareserver repræsenterede en importdækningsgrad på kun 1,5. Valutakursen er nu stabiliseret på et niveau på 2 lari for 1 USD, men en vedvarende inflation kan svække valutaen i de kommende måneder.

Landet forventedes at kunne få fordel af et nyt treårigt ESAF-arrangement med IMF inden udgangen af 1999. IMF anså imidlertid ikke det nuværende budgetforslag for 2000 for fuldt tilfredsstillende. IMF var endvidere fortsat bekymret over de indbyrdes forbundne problemer med korruption og utilstrækkelige skatteindtægter samt over, hvor forholdsvis lavt betalingen af lønninger og pensioner i den offentlige sektor prioriteres.

3. Strukturreformer

Myndighederne har fortsat gjort fremskridt med hensyn til strukturreformerne. Med afskaffelsen af eksportafgiften på metalaffald blev handelssystemet forholdsvis liberalt, mens valutasyttemet fortsat var uden restriktioner. Forhandlingerne om medlemskab af WTO blev afsluttet med et vellykket resultat i oktober 1999. Selv om der blev konstateret fremskridt i retssystemet, var lovgennemførelsen, særlig konkursloven, fortsat ret mangelfuld.

⁷ Myndighederne har for nylig revideret de nominelle BNP-tal. De nye overslag over det nominelle BNP ligger ca. 34% under de tidligere offentliggjorte tal, hovedsagelig på grund af en revision af overslagene for uformelle aktiviteter.

Hvad angår privatiseringen førte udbuddene vedrørende energidistributions- og produktionsselskaberne til kontrakter med udenlandske selskaber (ITERA, AES osv.). Privatiseringen af teleselskaberne og havnene forventes at finde sted i 2000.

Hvad angår en reform inden for skatteadministrationen blev der kun gjort små fremskridt med hensyn til at styrke de offentlige finanser i 1999. Landet må navnlig fokusere på effektiviteten af skatteinddrivelsen, fortsat bestræbe sig på at forhindre korrupsion samt forbedre styringen af udgifterne.

Georgiens centralbank fortsatte med at konsolidere forretningsbanksektoren. Som følge heraf blev antallet af banker reduceret til 37 i slutningen af september 1999. Takket være international kontrol forbedrede de store tidligere statsbanker deres finansielle stilling, undtagen Agrobank, som fortsat var i en svag finansiell situation. De fleste forretningsbanker var imidlertid stadig små og underkapitaliserede. Offentlighedens tillid til det finansielle systems styrke var fortsat ret lav, således som det fremgår af de få bankindskud og den høje dollarisering.

De juridiske betingelser for privatisering af by- og industrijord var på plads. Udviklingen af landbrugssektoren blev stadig hindret af den langsomme udvikling af et marked for jord.

4. Gennemførelse af den ekstraordinære finansielle bistand

Under Fællesskabets handelskreditfacilitet på 1 250 mio. EUR, som blev stillet til rådighed for de nye uafhængige stater i 1992, havde Georgien fordel af ca. 113 mio. EUR i form af lån. Som følge af vanskelige politiske, økonomiske og finansielle forhold var landet imidlertid ikke i stand til at foretage en ordentlig betjening af sine eksterne finansielle forpligtelser, herunder forpligtelserne over for Fællesskabet. For at lette afviklingen af dette gældsproblem vedtog Rådet i november 1997 et forslag fra Kommissionen om at yde Georgien (og Armenien) ekstraordinær finansiell bistand i form af en kombination af lån og tilskud.

Udbetalingen af denne bistand er betinget af, at Georgien holder sig til sit IMF-program og fortsætter strukturreformerne i overensstemmelse med en række fælles hensigtserklæringer, der skal aftales med Kommissionen. Landet skal også fortsætte de regulære tilbagebetalinger af hovedstolen, således at Fællesskabets finansielle risiko i denne højrisikoregion reduceres hurtigst muligt.

I juli 1998, da Georgien fuldt ud havde afviklet sine restancer over for Fællesskabet (131 mio. EUR), og dets IMF-program var tilbage på rette spor, udbetalte Kommissionen første rate af den ekstraordinære finansielle bistand (110 mio. EUR i lån og 10 mio. EUR i tilskud). Anden rate (9 mio. EUR i tilskud) under denne bistand blev udbetalt i september 1999, kort efter at Georgien havde tilbagebetalt 10 mio. EUR af hovedstolen på det lån på 110 mio. EUR, der blev ydet i 1998.

Udbetalingen af tredje rate af den ekstraordinære finansielle bistand skal efter planen finde sted senere i år efter en tilfredsstillende gennemførelse af de aftalte strukturpolitiske betingelser.

IX. RUMÆNIEN

1. Resumé

Rumænien stod fortsat over for alvorlige økonomiske vanskeligheder i 1999. I en situation med omfattende finansieringsproblemer, makroøkonomisk uligevægt, lav kapitaltilstrømning, stigende arbejdsløshed og langsom omstrukturering af store tabsgivende virksomheder blev der kun gjort begrænsede fremskridt med hensyn til konsolidering af den makroøkonomiske stabilitet og genskabelse af markedets tillid. Den makroøkonomiske politik blev fortsat undermineret af de statsejede virksomheders finansielle tab, akkumuleringen af skatterestancer og restancer mellem virksomhederne, den langsomme omstrukturering og en svag finansiel sektor.

I begyndelsen af året medførte landets lave internationale troværdighed, at der blev sat spørgsmålstegn ved dets evne til at tilbagebetale sine eksterne forpligtelser, og at tilstrømningerne af privatkapital blev reduceret. Denne tillidskrise fremskyndede et voldsomt fald i valutaen. Ikke desto mindre tilbagebetalte Rumænien med held al sin udlandsgæld og genopbyggede sine udtømte valutareserver. Den lave eksterne finansieringsgrad førte sammen med den lave indenlandske opsparring til en voldsom justering af underskuddet på de løbende poster, som havde nået et meget højt niveau i 1998.

Stillet over for en række alvorlige betalingsbalanceproblemer fremskyndede regeringen reformerne og indgik en aftale med de internationale finansielle institutioner om nye strukturtilpasningslån. Til støtte for disse bestræbelser vedtog Rådet for Den Europæiske Union et makrofinansiel bistandslån på 200 mio. EUR til Rumænien. Frigørelsen af første rate på 100 mio. EUR af dette lån er knyttet til en betingelse om, at IMF skal kontrollere, om aftalen er tilfredsstillende gennemført. Da denne kontrol ikke kunne finde sted i 1999, er den første udbetaling under EU-bistanden forsinket.

KORTFATTET STATUS OVER DE ØKONOMISKE REFORMER	
1. Prislberalisering	Antallet af kontrollerede priser (hovedsagelig offentlige værker og energi) repræsenterede i slutningen af 1999 omkring 7% af den kurv, som forbrugindekset er baseret på.
2. Handelsliberalisering	I 1999 var den gennemsnitlige mestbegunstigelsesats ca. 16% for industrivarer og ca. 34% for landbrugsvarer. Rumænien har indgået en Europaaftale med EU og frihandelsaftaler med CEFTA, EFTA, Moldova og Tyrkiet. Der blev indført en tillægsmportafgift i 1998, som i 1999 udgjorde 4%.
3. Valutasystem	Leu flyder frit, men centralbanken intervenserer hyppigt på markedet. Der er fuld konvertibilitet for transaktioner på de løbende poster.
4. Udenlandske direkte investeringer	Ordningen for udenlandske direkte investeringer er åben og ikke diskriminerende; profitter kan frit hjemtages. Siden begyndelsen af 1997 har udenlandske investorer kunnet eje jord, der er nødvendig for at udføre deres aktiviteter. Det var i 1999 ikke muligt for ikke-bosiddende at foretage porteføljeinvesteringer i fast forrentede værdipapirer. De love, der regulerer udenlandske direkte investeringer og porteføljeinvesteringer, blev gentagne gange ændret i 1997-1999, hvorved der opstod retlig usikkerhed.
5. Pengepolitik	Rumæniens centralbank er uafhængig. Loven om centralbanken begrænser dens mandat til at sikre prisstabilitet og begrænser størrelsen af den finansiering, den kan yde staten. Effektiviteten af pengepolitikken var fortsat hæmmet af manglen på et sekundært marked for statspapirer.
6. Offentlige finanser	Den grundlæggende skattereform er allerede gennemført, men der skal fortsat tages en række vigtige skridt til konsolidering af de offentlige finanser, herunder pensions- og sundhedsreformer, styrkelse af den finansielle disciplin, understøttelse af kortfristede forpligtelser og forbedring af kontrollen med budgetlægning og udgifter.
7. Privatisering og omstrukturering af virksomhedssektoren	I slutningen af 1999 var de fleste små og mellemstore virksomheder privatiseret, men de fleste store virksomheder var fortsat offentlige. De store offentlige værker blev omorganiseret i 1998-1999, og privatiseringen blev indledt. Selskabsstyringen og den finansielle disciplin i hovedsagelig store og tabsgivende offentlige virksomheder var fortsat svag.

8. Reform af den finansielle sektor

Reformprocessen i banksektoren skred langsomt frem i de første år, hvilket førte til store vanskeligheder i 1997 og 1999. De offentlige banker tegnede sig fortsat for størstedelen af bankernes aktiver i slutningen af 1999. Kapitalmarkederne var fortsat små og underudviklede.

2. Makroøkonomiske resultater

I 1999 fortsatte svækkelsen af den økonomiske aktivitet, og BNP anslås at være faldet med 3,2% i faste priser for året som helhed. På udgiftssiden noteredes der et stærkt fald i investeringerne, hvilket afspejler en svag samlet efterspørgsel, virkningen af langvarige høje rentesatser og vanskelighederne med at skaffe ekstern finansiering. Krisen i Kosovo havde en yderligere, om end beskeden, negativ indvirkning. Der har imidlertid været et beskedent opsving i eksporten og detailomsætningen.

I begyndelsen af 1999 førte den svage indenlandske og internationale tillid og de store finansieringsvanskeligheder i det finansielle system til meget høje rentesatser, både nominelt og reelt. Dette havde en stor indvirkning på investeringer og forbrug samt den fiskale situation. Renter blev den største udgiftspost på statens budget, hvilket skabte tvivl om holdbarheden af den fiskale situation. De høje omkostninger og den korte løbetid for den indenlandske gæld, som var den vigtigste finansieringskilde i 1999, var to vigtige faktorer, der forklarer denne hurtige stigning.

Det fald i de nominelle og reelle rentesatser, der fandt sted i anden halvdel af 1999, samt en række officielle eksterne finansieringsmuligheder satte regeringen i stand til at reducere sin låntagning på de indenlandske markeder og styre sine udgifter bedre. Gennemførelsen af budgettet forbedredes rent faktisk i årets anden halvdel, hvorved regeringen blev i stand til at opfylde sine fiskale målsætninger. Den fiskale situation var som helhed fortsat usikker, bl.a. som følge af betydningen af privatiseringsindtægter.

Sammen med den store virkning af nedskrivningen af valutaen satte en højere likviditet ekstra skub i forbrugerpris-inflationen, som sprang fra 32% i begyndelsen af året til over 55% i slutningen af året. Pengepolitikken fortsatte nemlig med at være overbelastet, idet de monetære myndigheder har forsøgt at forfølge mange målsætninger samtidig: styrkelse af tilliden til den nationale valuta, forøgelse af valutaeserverne, kontrol med likviditeten og nedbringelse af inflationen samt opnåelse af en vis reel nedskrivning af valutaen for at støtte eksporten.

Arbejdsløsheden er steget stærkt og lå på over 11% af arbejdsstyrken i slutningen af 1999. Den kan fortsat stige, efterhånden som der kommer gang i omstruktureringen af virksomhederne. Den sociale situation gav også grund til alvorlig bekymring, idet fattigdommen vokser støt, og forholdene således forværres.

Et af Rumæniens vigtigste økonomiske problemer siden begyndelsen af overgangen har været landets forholdsvis svage stilling over for udlandet. Manglen på en meningsfyldt omstrukturering i det meste af den offentlige sektor og et uvenligt erhvervsmiljø har resulteret i en svag eksportsektor. De lave udenlandske direkte investeringer og andre former for langfristet kapital har desuden ført til en oparbejdning af udlandsgæld - hovedsagelig af forholdsvis kortsigtet karakter - og store svingninger i valutaeserverne.

Disse svage punkter trådte tydeligt frem i 1999, da landet skulle foretage store tilbagebetalinger på udlandsgælden på et tidspunkt, hvor dets lave troværdighed medførte et drastisk fald i den udenlandske finansiering. I begyndelsen af 1999 gav den uholdbare betalingsbalancesituation anledning til tvivl om landets evne til at betjene udlandsgælden. Et spekulativt pres fremskyndede et stærkt fald i valutaen i marts, mens valutaeserverne faldt til under en måneds import i slutningen af juni. Myndighederne stabiliserede imidlertid valutamarkedet og undgik en omfattende finansiel krise. De tilbagebetalte også alle deres eksterne gældsforpligtelser til tiden og fuldt ud.

De løbende poster blev stærkt justeret i 1999; det anslås, at underskuddet vil blive reduceret til 1,2 mia. USD i forhold til 3 mia. USD året før. De vigtigste faktorer har været faldet i den indenlandske efterspørgsel og vanskeligheder med at finansiere handelen, hvilket har reduceret importen med ca. 15%.

3. Strukturreformer

Rumæniens makroøkonomiske problemer skyldes i stort omfang de usikre og ofte usammenhængende strukturreformer. I 1999 skete der store fremskridt med hensyn til at tackle problemerne i den finansielle sektor og fremskynde privatiseringen. En svag virksomhedsstyring og et ugæstfrit og uigennemsigtigt virksomhedsmiljø gav imidlertid fortsat anledning til bekymring.

Privatiseringen blev fremskyndet. Der skete nogle få bemærkelsesværdige handler i årets første måneder, herunder salget af en kontrollerende post i teleselskabet og den største bilfabrik. Der blev indledt mange andre ambitiøse privatiseringsoperationer, men de fleste vil ikke blive afsluttet før midten af 2000 eller senere. Decentraliseringen af privatiseringsprocessen har sat gang i salget af små og mellemstore virksomheder. Det samlede resultat var imidlertid fortsat skuffende, bl.a. som følge af store og hyppige ændringer i de juridiske rammer for privatisering og investering, og fordi mange udbud skabte utilstrækkelig interesse eller måtte annulleres, herunder en vigtig handel vedrørende det største olieraffinaderi. Usikkerhed i forbindelse med de nye juridiske rammer standsede næsten fuldstændigt privatiseringen af de store virksomheder i anden halvdel af 1999. En af konsekvenserne af opbremsningen af den omfattende privatisering var den reducerede tilstrømning af udenlandske direkte investeringer.

Privatiseringen af bankerne fortsatte: i foråret 1999 blev der solgt en mindre bank, og regeringen indledte privatiseringsprocedurer for to andre store banker. I forbindelse med de forudgående aktioner, der var aftalt med de internationale finansielle institutioner, traf regeringen en række vigtige foranstaltninger til omstrukturering af de skrantende offentlige banker, som stod over for problemer som følge af de mange misligholdte aktiver. Der blev oprettet et særligt agentur til inddrivelse af uerholdelige fordringer. I slutningen af juli tilbagekaldtes licensen for den største bank, Bancorex, og dens resterende aktiver blev overført til en anden offentlig bank.

Den manglende finansielle disciplin er fortsat et alvorligt problem, som øgede omfanget af restancer mellem virksomhederne, særlig for de store statsejede offentlige værker, og gav forstyrrelser i de grundlæggende tjenesteydelser.

Der blev truffet en række vigtige foranstaltninger på landbrugsområdet, herunder især en bestemmelse om tilbagegivelse af statsejede jordområder og skove samt privatisering af statsejede gårde.

4. Gennemførelse af den makrofinansielle bistand

I slutningen af 1998 indledte de rumænske myndigheder forhandlinger om et nyt program for makroøkonomisk stabilisering og strukturreformer, som skulle støttes af nye lån fra IMF og Verdensbanken. Den 10. juni 1999 godkendte Verdensbanken kreditter til en værdi af 325 mio. USD (inkl. et nyt tilpasningslån for den private sektor på 300 mio. USD), og den 5. august godkendte IMF's bestyrelse et nyt standby-arrangement (SBA) på 400 mio. SDR (500 mio. USD). I 1999 frigav Verdensbanken 150 mio. USD under tilpasningslånet for den private sektor, mens IMF foretog en første udbetaling af 73 mio. USD. Anden rate kunne imidlertid ikke frigives i oktober som oprindeligt planlagt.

Efter undertegnelsen af en hensigtserklæring mellem de rumænske myndigheder og IMF vedtog Kommissionen den 28. juli 1999 et forslag til Rådets beslutning om ydelse af et nyt betalingsbalancelån til Rumænien. Den 8. november besluttede Rådet at yde Rumænien et nyt langfristet betalingsbalancelån på indtil 200 mio. EUR. Dette er det fjerde sådanne lån siden 1992.

I slutningen af 1999 enedes Kommissionen og de rumænske myndigheder om betingelserne for frigivelse af den bistand, der skal frigives i to lige store rater. Frigivelsen af første rate er betinget af, at det lykkes at afslutte første revision i henhold til standby-arrangementet med IMF. Anden rate vil blive frigivet på betingelse af, at IMF-programmet fortsat gennemføres tilfredsstillende, og at der sker fremskridt med hensyn til et udvalgt antal strukturreformer.

Den 1. februar 1999 tilbagebetalte Rumænien rettidigt anden rate på 190 mio. ECU af EU's første makrofinansielle lån.

X. UKRAINE

1. Resumé

1999 var endnu et år med økonomisk tilbageslag for Ukraine, selv om produktionen fladede ud i årets anden halvdel. Som en afspejling af den lempede makroøkonomiske politik og det store fald i valutakursen omkring præsidentvalget i oktober/november kom der fart i inflationen i slutningen af 1999. På den positive side kunne det konstateres, at det konsoliderede offentlige underskud faldt fra 3% af BNP til 1,1% af BNP i 1999 til trods for tilbageslagene i årets anden halvdel. Desuden faldt underskuddet på de løbende poster, hvilket afspejler den faldende produktions negative indvirkning på importen.

Ukraines eksterne finansielle situation er dog fortsat kritisk. Regeringen skal foretage store betalinger til udenlandske kreditorer i 2000. De brugbare officielle valutaeserver er fortsat meget lave, og landet blev i begyndelsen af 2000 nedklassificeret til en misligholdelsesklassificering af et større internationalt kreditvurderingsbureau. Staten gav i begyndelsen af 2000 meddelelse om en aftale om omlægning af en del af dens udlandsgæld, hovedsagelig obligationsgæld til den private sektor, men også en del af Ukraines gæld til det russiske gasselskab Gazprom.

Fremskridtene med strukturreformerne har været blandede. Der er sket visse fremskridt på sådanne områder som privatisering, deregulering og reform af den fiskale og offentlige administration. Reformerne på andre områder, navnlig landbrugs- og energisektorerne, har imidlertid været meget skuffende, og de private virksomheder står fortsat over for et ustabil og ofte uvenligt lovgivningsmiljø. Selv om banktilsynet er blevet styrket, er banksystemet fortsat svagt. På handelsområdet har Ukraine siden 1998 indført en række restriktioner, som er uforenelige med dets partnerskabs- og samarbejdsaftale (PCA) med EU.

KORTFATTET STATUS OVER DE ØKONOMISKE REFORMER	
1. Prislberalisering	De fleste priser er liberaliseret. Priserne på kollektive tjenesteydelser (såsom gas, elektricitet, opvarmning og huslejer) er undergivet administrativ kontrol og er hovedsagelig ikke omkostningsdækkende.
2. Handelsliberalisering	Kvantitative restriktioner er ophævet for importens vedkommende, bortset fra få undtagelser begrundet i sundheds- og sikkerhedsmæssige hensyn. Den handelsvægtede gennemsnitlige importtold var 7,5% i midten af 1999. I juli 1999 blev der indført en ensartet importafgift på 2% gældende i seks måneder. Få eksportrestriktioner (der er eksporttold på huder og skind samt på solsikkefrø). Partnerskabs- og samarbejdsaftalen med EU trådte i kraft den 1. marts 1988. I 1999 indførte Ukraine nogle handelsrestriktioner, der er uforenelige med den fælles landbrugspolitik.
3. Valutasystem	Fuld konvertibilitet for de løbende poster (artikel VIII - status hos IMF) siden september 1996. Mellem september 1998 og august 1999 blev der indført visse valutarestriktioner på transaktioner på de løbende poster for at forsvare valutaen.
4. Udenlandske direkte investeringer	Skattelettelse for nogle investeringer, der udgør mindst 20% af en virksomheds kapital, og til investeringer i bilindustrien på over 100 mio. USD. Tilstrømningen af udenlandske direkte investeringer er forblevet meget lav per capita (de nåede kun 747 mio. USD, eller 15 USD per capita, i 1998).
5. Pengepolitik	Stadig større afhængighed af indirekte monetære instrumenter. Kreditter fra centralbanken til forretningsbankerne tildeles oftest ved Lombard-faciliteten, kreditoptioner og tilbagekøbsaftaler. Reservekravene blev fastsat på et ensartet niveau på 11% i april 1997, hævet til 16,5% i 1997-1998 og reduceret til 15% i januar 1999.
6. Offentlige finanser	De offentlige udgifter faldt fra ca. 70% af BNP i 1992 til ca. 38% i 1998. Den offentlige beskæftigelse faldt med 1 million (til 4,7 millioner) mellem 1994 og 1998. Statens konsoliderede underskud faldt fra 5,2% af BNP i 1997 til 1,1% af BNP i 1999. Socialsikringsbidragene, momsen og udbytteskatten er de vigtigste indtægtskilder og tegner sig tilsammen for ca. 70% af statens konsoliderede skatteindtægter.
7. Privatisering og omstrukturering af virksomhedssektoren	Privatisering i mindre målestok er stort set gennemført. Over 9 500 virksomheder er privatiseret gennem en masseprivatiseringsordning (kuponer), der blev iværksat i begyndelsen af 1995. Over en fjerdedel af 200 store virksomheder er privatiseret. Begrænset deltagelse af udenlandske eller strategiske investorer. Ifølge regeringen tegnede den private sektor sig for ca. 60% af industriproduktionen i 1998.
8. Reform af den finansielle sektor	Siden 1997 er der gjort store bestræbelser på at styrke banktilsynet og -lovgivningen, herunder vedtagelse af en ny lov om centralbanken i juli 1999, indførelse af de internationale regnskabsstandarder og udarbejdelse af et nyt indberetningssystem for banker. De fleste banker er privatejede. Banksystemet er imidlertid fortsat svagt, og flere af de største banker befinder sig i en kritisk situation. Kapitalmarkederne er fortsat underudviklede.

I oktober 1998 besluttede Rådet for EU at yde Ukraine et tredje makrofinansielt lån på indtil 150 mio. EUR. Den første rate af lånet blev udbetalt i juli 1999.

Udbetalingen af anden rate er blevet forsinket, hvilket delvis afspejler forstyrrelserne af køb under den udvidede lånefacilitet (EFF) i efteråret 1999. Drøftelserne med myndighederne om betingelserne for effektueringen af den ikke-udbetalte del af EU-lånet forventes at blive genoptaget, så snart EFF er tilbage på rette kurs.

2. Makroøkonomiske resultater

Tabet af tillid til de nye markeder og især den russiske krise havde en alvorlig negativ indvirkning på den ukrainske økonomi i 1998, idet det reale BNP faldt med ca. 2%, valutaen dykkede, og inflationen steg stærkt fra 10% i slutningen af 1997 til 20% i slutningen af 1998. Ukraine var imidlertid i stand til at afværge en krise som den i Rusland og misligholdt især ikke sin udlandsgæld.

Det reale BNP faldt med 0,4% i 1999, selv om faldet synes at være taget af i anden halvdel af året, hvor nogle sektorer viste tegn på opsving. Som en afspejling af lempelsen af den monetære og fiskale politik og det voldsomme fald i valutakursen omkring præsidentvalget i oktober/november 1999 kom der igen fart i inflationen i slutningen af 1999, og forbrugerprisindekset steg med 4,1% i december. Den gennemsnitlige inflation i forbrugerprisindekset i 1999 var 19,2%. Til trods for tilbageslagene i anden halvdel af året faldt statens konsoliderede underskud fra 3% af BNP i 1998 til 1,1% i 1999. Parlamentet har vedtaget et revideret budgetforslag for 2000, som sigter mod et nul-underskud.

Underskuddet på de løbende poster anslås til at være gået fra et underskud på 3% af BNP i 1998 til et mindre overskud i 1999, som afspejler den faldende produktions negative indvirkning på importen, der i rigelig grad udlignede et nyt fald i eksporten fra det allerede trykkede 1998-niveau, som var relateret til krisen i Rusland. Betalingsbalancesituationen er imidlertid fortsat meget sårbar. Regeringen skal betale ca. 3 mia. USD til udenlandske kreditorer i 2000. De brugbare officielle valutaeserver udgjorde kun ca. 1,1 mia. USD i slutningen af 1999 eller det samme som 3,5 ugers import. Som reaktion på, hvad der opfattes som en øget risiko for misligholdelse, nedklassificerede Moody's i begyndelsen af januar Ukraines langfristede valutaklassifikation fra B3 til Caal (misligholdelsesklassificering).

Regeringen offentliggjorde i begyndelsen af 2000 en aftale med henblik på omlægning af ca. 2 mia. USD af udlandsgælden, hovedsagelig obligationsgæld til den private sektor, men også en del af Ukraines gæld til det russiske gasselskab Gazprom. Denne gæld vil blive ombyttet til syvårige euro- og dollarobligationer, og handelen ledes af et syndikat af internationale investeringsbanker. Myndighederne kunne også henvende sig til Paris-klubben for at bede om en omlægning af Ukraines forpligtelse under Paris-klubben. En tilfredsstillende omlægning af Ukraines udlandsgæld er et centralt element i det nye program, der drøftes med IMF. Det skal bemærkes, at selv om Ukraine har et gældsbetjeningsproblem i 2000-2001, er dets udlandsgæld ikke høj efter international standard og svarer til ca. 40% af BNP i slutningen af 1999.

3. Strukturreformer

Fremskridtene med strukturreformerne har været blandede. Der er sket visse fremskridt med privatisering, deregulering, reform af den fiskale og offentlige administration samt banktilsyn. Reformerne på andre områder, navnlig landbrugs- og energisektoren, har været meget skuffende, og de private virksomheder står fortsat over for et ustabil og ofte uvenligt lovgivningsmiljø. På handelsområdet har Ukraine i de seneste år indført en række restriktioner, der er i strid med PCA-reglerne.

Regeringen har foretaget en række *strukturforbedringer på det fiskale område* i de seneste år. Der er indført store forbedringer i momsordningen i 1998, og for at reducere den alt for høje lønskat blev den særlige lønskat, der blev anvendt til at finansiere Tjernobyl-fonden, afskaffet i 1999. Med hensyn til administrative reformer blev beskæftigelsen i den offentlige sektor reduceret med 1 million mellem 1994 og 1998, og der træffes foranstaltninger til at omorganisere og nedskære visse ministerier. Parlamentet har imidlertid blokeret for visse fiskale reformer, som er anbefalet af IMF. Der har også været forsinkelser med pensionsreformen og med gennemførelsen af projektet for etablering af et moderne skattesystem.

Privatiseringen er hovedsagelig sket i form af salg til ledelse og ansatte og privatisering på grundlag af kuponer, hvilket kun har givet industrien ringe adgang til ny kapital. Privatisering i mindre målestok er stort set gennemført, der er gennemført et masseprivatiseringsprogram på grundlag af kuponer, og en fjerdedel af de 200 større virksomheder er blevet solgt (selv om forholdsvis få udenlandske eller strategiske investorer har deltaget som følge af manglende gennemsigthed i procedurerne). Regeringen har i 2000-2001 til hensigt at fremskynde privatiseringen af store virksomheder, herunder det statslige telefonmonopol Ukrtelekom, til dels for at få budgetindtægter og opnå den udenlandske valuta, hvormed landet skal opfylde sine store udenlandske gældsforpligtelser.

Selv om der er sket visse fremskridt med hensyn til demonopolisering, deregulering og konkurslovgivning, bidrager lovgivningsmiljøet ikke i særlig grad til *fremme af de private virksomheders aktivitet*. Virksomhederne er underlagt en forholdsvis høj skattebyrde, og skattereglerne ændres hyppigt. Dette har virket fremmede for en stor undergrundsøkonomi. Det økonomiske miljø er også præget af en manglende finansiell disciplin, hvor regeringen ofte har store udgiftsrestancer, og hvor restancer mellem virksomhederne i de seneste år er steget til et betænkeligt niveau. Som følge af stigningen i restancerne mellem virksomhederne og i visse tilfælde ønsket om at undgå skattekontrol har der været en stor stigning i antallet af byttehandler. Et vanskeligt erhvervmiljø har fortsat hæmmet tilstrømningen af udenlandske direkte investeringer, som fortsat ligger blandt de laveste i regionen per capita.

Der er siden 1997 sket store fremskridt med hensyn til at styrke *banktilsynet og -reguleringen*, og til trods for en vedholdende svaghed i de syv større banker (som fortsat dominerer banksystemet) var Ukraine i stand til at undgå en bankkrise i kølvandet på den russiske krise i august 1998. Banktilsynet er blevet styrket gennem omorganiseringen af banktilsynsafdelingen i Ukraines centralbank (NBU). Siden 1. januar 1998 har bankerne ligeledes været forpligtet til at indberette deres status i henhold til internationale regnskabsstandarder (IAS), selv om skiftet til IAS kun sker gradvis. Til trods for denne positive udvikling er banksystemet stadig svagt. Bankernes kapitaliseringsgrad er lav, og andelen af misligholdte lån er høj og er steget som følge af den russiske krise.

Reformerne i *landbrugssektoren* har været meget langsomme. Landbruget hæmmes fortsat af forsinkelserne i privatiseringen af virksomhederne i det agroindustrielle kompleks, monopolagtige metoder og manglen på et fungerende jordmarked. Alt dette har bidraget til et fald i landbrugsproduktionen, hvis andel i BNP er faldet konstant siden uafhængigheden.

Reformerne i *energisektoren* har ligeledes været skuffende. I elsektoren er der store restancer blandt kunderne, opkrævningen er fortsat meget begrænset, og der har været forsinkelser med privatiseringen af de regionale distributionsselskaber. Yderligere privatisering, bedre ledelse, reducerede omkostninger, højere takster og en mere omfattende opkrævning er af afgørende betydning, hvis sektoren skal gøres rentabel.

Mens de fleste *priser* er blevet liberaliseret, er der fortsat en række administrerede priser. Nogle af disse administrerede priser, særlig takster for kollektive tjenesteydelser, er stadig ikke omkostningsdækkende.

Med hensyn til *handelsliberaliseringen* kan det endelig nævnes, at selv om Ukraine har få eksportrestriktioner, og dets gennemsnitlige eksporttold ikke er høj efter regional målestok, står virksomheder, der eksporterer til Ukraine, over for en række ikke-toldmæssige barrierer og diskriminerende metoder. Endvidere er handelsreguleringerne genstand for hyppige ændringer, hvorved der indføres et uønsket element af ustabilitet for udenlandske virksomheder, der handler med Ukraine. Siden PCA's ikrafttræden (1. marts 1998) har Ukraine indført en række handelsrestriktioner, som er i strid med dens bestemmelser. I juli 1999 blev der indført en midlertidig importtold på 2%. Ukraine har ansøgt om medlemskab af WTO, men forventes tidligst at kunne tiltræde i 2001.

4. Gennemførelse af den makrofinansielle bistand

I oktober 1998 besluttede Rådet for EU at yde Ukraine et tredje makrofinansielt lån på op til 150 mio. EUR⁸. Lånet skal udbetales i mindst to rater og har en maksimal løbetid på ti år. Udbetalingen af første rate blev forsinket som følge af startproblemerne med IMF's EFF (se nedenfor). Efter genoptagelsen af købene under EFF og gennemførelsen af en række betingelser aftalt mellem Kommissionen og Ukraine blev første rate af lånet (58 mio. EUR) udbetalt i juli 1999⁹. Samtidig enedes Kommissionen med myndighederne om betingelserne i tilknytning til frigivelsen af anden rate på 42 mio. EUR. Frigivelsen af anden rate blev imidlertid forsinket på grund af politiske forstyrrelser og afbrydelsen af EFF. Drøftelserne mellem Kommissionen og de ukrainske myndigheder forventes at blive genoptaget, så snart EFF er tilbage på rette kurs.

⁸ Rådets afgørelse 98/592/EF af 15. oktober 1998. Den første og anden makrofinansielle bistandstransaktion var blevet godkendt af Rådet i december 1994 og oktober 1995. Det første lån på 85 mio. EUR blev udbetalt i løbet af 1995. Det andet på 200 mio. EUR blev udbetalt i 1996 og 1997.

⁹ Betingelserne i tilknytning til den økonomiske politik for første rate var især rettet mod: handelsliberalisering (navnlig fjernelse af en række handelshindringer, der blev anset for at være uforenelige med bestemmelserne i PCA), reform af den finansielle sektor, behandlingen af udenlandske investorer og reformer af energisektoren.

I september 1998 godkendte *IMF* en EFF for Ukraine på 2,2 mia. USD, som senere blev hævet til 2,6 mia. USD. EFF kørte af sporet kort efter dens godkendelse på grund af fiskale og strukturelle forstyrrelser, men kom igen i gang under et revideret økonomisk program i foråret 1999. Lempelsen af den makroøkonomiske politik, den manglende gennemførelse af en række strukturreformer og det dødvande, der opstod i forbindelse med præsidentvalget, resulterede imidlertid i en anden afbrydelse af købene under EFF i efteråret 1999. Efter udpegningen af en regering under ledelse af Yuschenko i januar 2000 har IMF forhandlet et nyt økonomisk program med Ukraine, som skal støttes ved en genoptagelse af købene under EFF. Genoptagelsen af IMF's långivning har imidlertid været kompliceret af påstande om, at NBU muligvis ikke anvendte IMF-midlerne korrekt i 1997-1998. Efter anmodning fra IMF har regeringen bestilt en uafhængig kontrolundersøgelse af NBU's reservetransaktioner. Det forventes, at IMF først vil godkende det nye program, når de fuldstændige resultater af denne kontrolundersøgelse foreligger.

Verdensbankens långivning har fokuseret på reformer i den offentlige sektor, landbrugs- og energisektorerne og privatisering og reformer af den finansielle sektor. På sidstnævnte område er der siden 1996 godkendt tre tilpasningstransaktioner (EDAL I og II og FSAL) til i alt 910 mio. USD. Mens EDAL-lånene er udbetalt fuldt ud, er udbetalingen af tredje rate af FSAL (100 mio. USD) blevet forsinket som følge af den manglende gennemførelse af en række foranstaltninger, der er aftalt under lånet, og afbrydelsen af EFF.

BILAG 1 A: FÆLLESSKABETS MAKROFINANSIELLE BISTAND TIL TREDJELANDE
OPDELT EFTER DATOEN FOR RÅDETS AFGØRELSE

Reelt udbetalt pr. december 1999 (i mio. EUR)

Land	Godkendelser			Udbetalinger			Ikke-udbetalt
	Rådets afgørelse, dato	Rådets afgørelse, nummer	Maksimums-beløb	Udbetalingsdato	Udbetalt beløb	I alt	
Ungarn I (Strukturtilpasningslån)	22.02.90	90/83/EF	870	Apr. 1990 Feb. 1991	350 260	610	260 (suspend.)
Den Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republik (betalingsbalancelån)	25.02.91	91/106/EF	375	Mar. 1991 Mar. 1992	185 190	375	
Ungarn II (betalingsbalancelån)	24.06.91	91/310/EF	180	Aug. 1991 Jan. 1993	100 80	180	
Bulgarien I (betalingsbalancelån)	24.06.91	91/311/EF	290	Aug. 1991 Mar. 1992	150 140	290	
Rumænien I (betalingsbalancelån)	22.07.91	91/384/EF	375	Jan. 1992 Apr. 1992	190 185	375	
Israel ¹⁰ (blødt strukturtilpasningslån)	22.07.91	91/408/EF	188	Mar. 1992	188	188	
Algeriet I (betalingsbalancelån)	23.09.91	91/510/EF	400	Jan. 1992 Aug. 1994	250 150	400	
Albanien I (betalingsbalancetilskud)	28.09.92	92/482/EF	70	Dec. 1992 Aug. 1993	35 35	70	
Bulgarien II (betalingsbalancelån)	19.10.92	92/511/EF	110	Dec. 1994 Aug. 1996	70 40	110	
Baltiske lande (betalingsbalancelån) heraf:	23.11.92	92/542/EF	220			135	85 (suspend.)
Estland		(40)		Mar. 1993	20	(20)	(20)
Letland		(80)		Jul. 1993	40	(40)	(40)
Litauen		(100)		Aug. 1995	75	(75)	(25)
Rumænien II (betalingsbalancelån)	27.11.92	92/551/EF	80	Feb. 1993	80	80	
Moldova I (betalingsbalancelån)	13.06.94	94/346/EF	45	Dec. 1994 Aug. 1995	25 20	45	
Rumænien III (betalingsbalancelån)	20.06.94	94/369/EF	125	Nov. 1995 Sep. 1997 Dec. 1997	55 40 30	125	
Albanien II (betalingsbalancetilskud)	28.11.94	94/773/EF	35	Jun. 1995 Okt. 1996	15 20	35	
Algeriet II (betalingsbalancelån)	22.12.94	94/936/EF	200	Nov. 1995	100	100	100 (suspend.)
Slovakiet (betalingsbalancelån)	22.12.94	94/939/EF	130			Annuleret (Jul. 1996)	130 Annuleret
Ukraine I (betalingsbalancelån)	22.12.94	94/940/EF	85	Dec. 1995	85	85	
Belarus (betalingsbalancetilskud)	10.04.95	95/132/EF	55	Dec. 1995	30	30	25 (suspend.)
Ukraine II (betalingsbalancelån)	23.10.95	95/442/EF	200	Aug. 1996 Okt. 1996 Sept. 1997	50 50 100	200	
Moldova II (betalingsbalancelån)	25.03.96	96/242/EF	15	Dec. 1996	15	15	

10

Bistanden til Israel omfatter en lånehovedstol på 160 mio. ECU og tilskud på 27,5 mio. ECU i form af rentesubsidier.

BILAG 1 A: FÆLLESSKABETS MAKROFINANSIELLE BISTAND TIL TREDJELANDE
OPDELT EFTER DATOEN FOR RÅDETS AFGØRELSE

FORTSAT

Land	Godkendelser			Udbetalinger			Ikke-udbetalt
	Rådets afgørelse-dato	Rådets afgørelse-nummer	Maksimums-beløb	Udbetalingsdato	Udbetalt beløb	I alt	
FYROM (betalingsbalancelån)	22.07.97	97/471/EF	40	Sep. 1997 Feb. 1998	25 15	40	
Bulgarien III (betalingsbalancelån)	22.07.97	97/472/EF	250	Feb. 1998 Dec. 1998	125 125	250	
Armenien og Georgien¹¹ (Strukturtilpasningslån og tilskud) heraf:	17.11.97	97/787/EF	265			169	96
Armenien			(58)	Dec. 1998 Dec. 1998 Dec. 1999	28 8 4	(40)	(18)
Georgien			(165)	Jul. 1998 Aug. 1998 Sep. 1999	110 10 9	(129)	(36)
Ukraine III (betalingsbalancelån)	15.10.98	98/592/EF	150	Jul. 1999		58	92
Albanien III (betalingsbalancelån)	22.04.99	99/282/EF	20				20
Bosnien I¹² (betalingsbalancelån og tilskud)	10.05.99	99/325/EF	60	Dec. 1999 Dec. 1999	15 (tilskud) 10 (lån)	25	35
Bulgarien IV (betalingsbalancelån)	08.11.99	99/731/EF	100	Dec. 1999		40	60
FYROM II¹³ (betalingsbalancelån og tilskud)	08.11.99	99/733/EF	80				80
Rumænien IV (betalingsbalancelån)	08.11.99	99/732/EF	200				200
I ALT			5213			4030	1183

¹¹ Ekstraordinær finansiel bistand, der omfatter lån til et maksimumsbeløb på 170 mio. ECU og tilskud til et maksimumsbeløb på 95 mio. ECU. Udbetalingerne omfatter et lån på 28 mio. ECU og et tilskud på 8 mio. ECU til Armenien og et lån på 110 mio. ECU og et tilskud på 10 mio. ECU til Georgien.

¹² Omfatter en lånehovedstol på 20 mio. EUR og tilskud på 40 mio. EUR.

¹³ Omfatter en lånehovedstol på op til 50 mio. EUR og et tilskud på op til 30 mio. EUR.

BILAG 1 B: FÆLLESSKABETS MAKROFINANSIELLE BISTAND TIL TREDJELANDE
OPDELT EFTER REGION

Reelt udbetalt pr. december 1999 (i mio. EUR)

Land	Godkendelser			Udbetalinger			Ikke-udbetalt
	Rådets afgørelse, dato	Rådets afgørelse, nummer	Maksimums-beløb	Udbetalingsdato	Udbetalt beløb	Udbetalt	
A. EU-ansøgerlande							
Baltiske lande (betalingsbalancelån)	23.11.92	92/542/EF	220			135	85 (suspend.)
heraf:				Mar. 1993			
Estland			(40)	Mar. 1993		(20)	(20)
Letland			(80)	Jul. 1993	50	(40)	(40)
Litauen			(100)	Aug. 1995	25	(75)	(25)
Bulgarien I (betalingsbalancelån)	24.06.91	91/311/EF	290	Aug. 1991	150	290	
				Mar. 1992	140		
Bulgarien II (betalingsbalancelån)	19.10.92	92/511/EF	110	Dec. 1994	70	110	
				Aug. 1996	40		
Bulgarien III (betalingsbalancelån)	22.07.97	97/472/EF	250	Feb. 1998	125	250	
				Dec. 1998	125		
Bulgarien IV (betalingsbalancelån)	08.11.99	99/731/EF	100	Dec. 1999		40	60
Den Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republik (betalingsbalancelån)	25.02.91	91/106/EF	375	Mar. 1991	185	375	
				Mar. 1992	190		
Ungarn I (Strukturtilpasningslån)	22.02.90	90/83/EF	870	Apr. 1990	350	610	260 (suspend.)
				Feb. 1991	260		
Ungarn II (betalingsbalancelån)	24.06.91	91/310/EF	180	Aug. 1991	100	180	
				Jan. 1993	80		
Rumænien I (betalingsbalancelån)	22.07.91	91/384/EF	375	Jan. 1992	190	375	
				Apr. 1992	185		
Rumænien II (betalingsbalancelån)	27.11.92	92/551/EF	80	Feb. 1993		80	
Rumænien III (betalingsbalancelån)	20.06.94	94/369/EF	125	Nov. 1995	55	125	
				Sep. 1997	40		
				Dec. 1997	30		
Rumænien IV (betalingsbalancelån)	08.11.99	99/732/EF	200				200
Slovakiet (betalingsbalancelån)	22.12.94	94/939/EF	130			Annuleret (Jul. 1996)	130 Annuleret
A i alt			3305			2570	735
B. Det vestlige Balkan							
Albanien I (betalingsbalancelån)	28.09.92	92/482/EF	70	Dec. 1992	35	70	
				Aug. 1993	35		
Albanien II (betalingsbalancelån)	28.11.94	94/773/EF	35	Jun. 1995	15	35	
				Okt. 1996	20		
Albanien III (betalingsbalancelån)	22.04.99	99/282/EF	20				20
Bosnien I ¹⁴ (betalingsbalancelån og tilskud)	10.05.99	99/325/EF	60	Dec. 1999	15 (tilskud)	25	35
				Dec. 1999	10 (lån)		
FYROM (betalingsbalancelån)	22.07.97	97/471/EF	40	Sep. 1997	25	40	
				Feb. 1998	15		
FYROM II ¹⁵ (betalingsbalancelån og tilskud)	08.11.99	99/733/EF	80				80
B i alt			305			170	135

14

Omfatter en lånehovedstol på 20 mio. EUR og tilskud på 40 mio. EUR.

15

Omfatter en lånehovedstol på op til 50 mio. EUR og et tilskud på op til 30 mio. EUR.

BILAG 1 B: FÆLLESSKABETS MAKROFINANSIELLE BISTAND TIL TREDJELANDE
OPDELT EFTER REGION

FORTSAT

<u>Land</u>	<u>Godkendelser</u>			<u>Udbetalinger</u>			
	<u>Rådets afgørelse, dato</u>	<u>Rådets afgørelse, nummer</u>	<u>Maksimums-beløb</u>	<u>Udbetalingsdato</u>	<u>Udbetalt beløb</u>	<u>Udbetalt</u>	<u>Ikke-udbetalt</u>
C. Nye uafhængige stater							
Armenien og Georgien¹⁶ (Strukturtilpasningslån og tilskud) heraf:	17.11.97	97/787/EF	265			169	96
Armenien			(58)	Dec. 1998 Dec. 1998 Dec. 1999	28 8 4	(40)	(18)
Georgien			(165)	Jul. 1998 Aug. 1998 Sep. 1999	110 10 9	(129)	(36)
Belarus (betalingsbalancetilskud)	10.04.95	95/132/EF	55	Dec. 1995		30	25 (suspend.)
Moldova I (betalingsbalancelån)	13.06.94	94/346/EF	45	Dec. 1994 Aug. 1995	25 20	45	
Moldova II (betalingsbalancelån)	25.03.96	96/242/EF	15	Dec. 1996		15	
Ukraine I (betalingsbalancelån)	22.12.94	94/940/EF	85	Dec. 1995	Dec. 1995	85	
Ukraine II (betalingsbalancelån)	23.10.95	95/442/EF	200	Aug. 1996 Okt. 1996 Sept. 1997	50 50 100	200	
Ukraine III (betalingsbalancelån)	15.10.98	98/592/EF	150	Jul. 1999		58	92
C i alt			815			602	213
D. Middelhavslandene							
Algeriet I (betalingsbalancelån)	23.09.91	91/510/EF	400	Jan. 1992 Aug. 1994	250 150	400	
Algeriet II (betalingsbalancelån)	22.12.94	94/936/EF	200	Nov. 1995		100	100 (suspend.)
Israel¹⁷ (blødt strukturtilpasningslån)	22.07.91	91/408/EF	188	Mar. 1992		187.5	
TOTAL D			788			688	100
A+B+C+D i alt			5213			4030	1183

¹⁶ Ekstraordinær finansiel bistand, der omfatter lån til et maksimumsbeløb på 170 mio. ECU og tilskud til et maksimumsbeløb på 95 mio. ECU. Udbetalingerne omfatter et lån på 28 mio. ECU og et tilskud på 8 mio. ECU til Armenien og et lån på 110 mio. ECU og et tilskud på 10 mio. ECU til Georgien.

¹⁷ Bistanden til Israel omfatter en lånehovedstol på 160 mio. ECU og tilskud på 27,5 mio. ECU i form af rentesubsidier.

**BILAG 2 - BETALINGSBALANCETILSKUD TIL MODTAGERE AF
FÆLLESSKABETS MAKROFINANSIELLE BISTAND, OPDELT EFTER BIDRAGYDER,
1990-1999 ⁽¹⁸⁾**

2a. I mio. USD

	1990	1991	1992	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Internationale finansielle institutioner	419	5607	1564	4086	1877	250	732	2800	1691
IMF	219	4177	909	3206	1477	195	584	2200	949
Verdensbanken	200	1430	655	880	400	55	148	600	742
Bilaterale	1618	5600	708	11202	3885	67	582	336	738
EU ⁽¹⁹⁾	1108	2190	423	855	330	19	329	168	422
Andre bilaterale ⁽²⁰⁾ heraf	511	1406	285	702	150	10	73		264
USA		35		100		10	15		75
Japan	200	850	120	350	150		54		22
Gældssanering		2004		9645	3405	38	180		52
Paris-klubben		554		4920					52
London-klubben				4380					
Andet ⁽²¹⁾		1450		345	3405	38	180		

2b. I % af samlede forpligtelser, inkl. gældssanering

	1990	1991	1992	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Internationale finansielle institutioner	21	50	69	27	33	79	56	94	70
IMF	11	37	40	21	26	62	44	74	39
Verdensbanken	10	13	29	6	7	17	11	20	31
Bilaterale	79	50	31	73	67	21	44	6	30
EU ⁽¹⁷⁾	54	20	19	6	6	6	25	6	17
Andre bilaterale ⁽¹⁸⁾ heraf	25	13	13	5	3	3	5		11
USA		0		1		3	1		3
Japan	10	8	5	2	3		4		1
Gældssanering		18		63	59	12	14		2
Paris-klubben		5		32					2
London-klubben				29					
Andet ⁽¹⁹⁾		13		2	59	12	14		

2c. I % af samlede forpligtelser, ekskl. gældssanering

	1990	1991	1992	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Internationale finansielle institutioner	21	61	69	72	80	90	65	92	71
IMF	11	45	40	57	63	70	52	59	40
Verdensbanken	10	16	29	16	17	20	13	33	31
Bilaterale	79	39	31	28	20	10	35	8	31
EU ⁽¹⁷⁾	54	24	19	15	14	7	29	8	18
Andre bilaterale ⁽¹⁸⁾ heraf	25	15	13	12	6	4	7		11
USA		0		2		4	1		3
Japan	10	9	5	6	6		5		1

18 I forbindelse med disse tabeller forstås ved modtagere af Fællesskabets makrofinansielle bistand alle lande, der er opført på tabel 1. Der blev ikke vedtaget nogen transaktion i 1993.

19 EU's makrofinansielle bistand.

20 Inkl. EU-medlemsstater.

21 Syndikerede forretningsbanklån til fordel for Algeriet i 1991,
- gældssanering til fordel for Ukraine fra Rusland og Turkmenistan i 1994 og 1995 og omlægningsaftaler med internationale banker i 1998 og 1999
- gældsomlægning til fordel for Moldova fra Ruslands side i 1996
- gældsomlægning til fordel for Bulgarien og FYROM i 1997.

**BILAG 2.1: BETALINGSBALANCETILSKUD TIL MODTAGERE AF
FÆLLESSKABETS MAKROFINANSIELLE BISTAND, OPDELT EFTER BIDRAGYDER,
1998-1999²²**

(i mio. USD og i % af samlede forpligtelser og udbetalinger)

Betalingsbalancetilskud 1998

	<u>I alt</u>				<u>Ukraine III</u>			
	<u>Forpligtelser</u>		<u>Udbetalinger</u>		<u>Forpligtelser</u>		<u>Udbetalinger</u>	
	mio.USD	%	mio.USD	%	mio.USD	%	mio.USD	%
Internationale finansielle institutioner	2800	94	673	100	2800	94	673	100
IMF	2200	74	333	49	2200	74	333	49
Verdensbanken (politisk baseret)	600	20	340	51	600	20	340	51
Bilaterale	168	6			168	6		
EU	168	6			168	6		
USA								
Japan								
Andre bilaterale								
Gældssanering								
London-klubben								
Paris-klubben								
Andet								
I alt	2968	100	673	100	2968	100	673	100

Betalingsbalancetilskud 1999

	<u>I alt</u>				<u>Albanien III</u>				<u>Bosnien I</u>			
	<u>Forpligtelser</u>		<u>Udbetalinger</u>		<u>Forpligtelser</u>		<u>Udbetalinger</u>		<u>Forpligtelser</u>		<u>Udbetalinger</u>	
	mio. USD	%	mio. USD	%	mio. USD	%	mio. USD	%	mio. USD	%	mio. USD	%
Internationale finansielle institutioner	1691	70	890	80	71	70	71	88	183	60	77	67
IMF	949	39	438	40	21	21	21	26	61	20	39	34
Verdensbanken (politisk baseret)	742	31	452	41	50	50	50	62	122	40	38	33
Bilaterale	738	30	218	20	30	30	10	12	124	40	39	33
EU	422	17	80	7	20	20			60	20	25	22
USA	75	3	28	3					22	7	9.5	8
Japan	22	1										
Andre bilaterale	167	7	76	7	4	4	4	5	38	12		
Gældssanering	52	2	34	3	6	6	6	7	4	1	4	3
London-klubben												
Paris-klubben	52	2	34	3	6	6	6	7	4	1	4	3
Andet												
I alt	2429	100	1107	100	101	100	81	100	307	100	115.5	100

22

Udbetalinger vises under året for de tilsvarende forpligtelser.

	<u>Bulgarien IV</u>				<u>FYROM II</u>				<u>Rumænien IV</u>			
	<u>Forpligtelser</u>		<u>Udbetalinger</u>		<u>Forpligtelser</u>		<u>Udbetalinger</u>		<u>Forpligtelser</u>		<u>Udbetalinger</u>	
	mio USD	%	mio USD	%	mio USD	%	mio USD	%	mio USD	%	mio USD	%
Internationale finansielle institutioner	465		461		125	34	59	47	847	81	223	100
IMF	290		286	30	8	19	15	547	52	73	33	
Verdensbanken (politisk baseret)	175		175	95	26	40	32	300	29	150	67	
Bilaterale	210		91	247	66	66	53	205	19			
EU	110		40	105	28	15	12	205	19			
USA	25			28	8	6	5					
Japan				22	6							
Andre bilaterale	75		51	50	13	21	17					
Gældssanering				42	11	24	19					
London-klubben												
Paris-klubben				42	11	24	19					
Andet												
I alt	675		551	372	100	125	100	1052	100	223	100	

BILAG 3: UDVALGTE ØKONOMISKE INDIKATORER

	1996	1997	1998	1999	
				Program	23
					Overslag
BNP i faste priser	(Procentvis ændring)				
Albanien	9.1	-7.0	8.0	8.0	8.0
Armenien	5.8	3.1	7.2	4.0	3.1
Bosnien-Hercegovina	69.0	30.0	18.0	16.0	2.5
Bulgarien	-10.9	-7.4	4.5	1.5	2.5
FYROM	1.2	1.4	2.9	5.0	2.7
Georgien	10.5	11.0	2.9	2.0	3.0
Rumænien	3.9	-6.1	-5.4	-3.5	-3.2
Ukraine	-10.0	-3.0	-1.7	-3.0	-0.4
Forbrugerpris (årets slutning)	(Procentvis ændring)				
Albanien	17.4	42.1	8.7	7.0	0.5
Armenien	5.7	21.9	-1.3	9.9	2.0
Bosnien-Hercegovina					
Føderation		14.0	5.0	3.0	
Republika Srpska		3.0	38.0		
Bulgarien	310.8	579.7	1.0	2.8	6.2
FYROM	0.2	4.5	-1.0	1.0	0.7
Georgien	13.7	7.3	10.6	12.9	10.9
Rumænien	56.9	151.4	40.6	38.3	54.9
Ukraine	39.7	10.0	22.0	21.0	19.1
Balance på statsbudgettet	(Procent af BNP)				
Albanien	-11.7	-12.6	-10.4	-13.8	-11.0
Armenien ²⁴	-9.3	-5.8	-4.8	-6.1	-5.4
Bosnien-Hercegovina					
Føderation	-3.0	-1.9	-1.7	-1.6	
Republika Srpska	0.0	0.0	-5.2	-3.3	
Bulgarien	-13.4	-2.6	1.3	-1.5	-0.9
FYROM	-0.3	-0.4	-1.6	-2.1	0.0
Georgien	-7.4	-7.0	-6.5	-2.8	-6.7
Rumænien	-4.0	-3.6	-4.0	-2.7	-4.1
Ukraine	-3.2	-5.6	-3.5	-1.3	-1.1
Løbende poster	(Procent af BNP)				
Albanien	-9.1	-12.1	-6.1	-9.6	-8.5
Armenien ²⁵	-27.9	-28.0	-27.3	-21.8	19.0
Bosnien-Hercegovina	-0.5	-43.3	-31.5	-22.0	-4.5
Bulgarien	1.3	4.4	-0.6	-5.6	-5.2
FYROM	-6.5	-7.4	-8.9	-6.7	-4.0
Georgien ²⁵	-13.8	-16.5	-17.5	-15.7	-14.1
Rumænien	-7.3	-6.1	-7.2	-7.5	-3.8
Ukraine	-2.7	-3.4	-1.2	-2.1	0.5
Officielle valutareserver (årets slutning)	(Måneders import)				
Albanien	3.1	4.5	4.7	3.9	4.5
Armenien	2.2	3.1	3.6	3.6	4.0
Bosnien-Hercegovina	2.4	1.3	1.4	2.2	4.0
Bulgarien	1.6	4.0	5.7	-	6.4
FYROM	1.7	1.7	1.9	2.8	3.4
Georgien	2.7	2.4	1.2	2.5	1.5
Rumænien	2.1	3.6	3.6	7.1	6.4
Ukraine	5.2	5.6	0.9	0.8	0.8

23

Programlagte mål som fastsat i:
 maj 1999 for Albanien (vedtagelse af ESAF-programmet for andet år),
 for Armenien,
 for Bosnien-Hercegovina.
 Programmet revideret i september 1999 for Bulgarien,
 for FYROM,
 for Georgien.

For Ukraine blev de reviderede mål fastsat i august 1999 under det udvidede arrangement, som godkendtes af IMF i september 1998.

For Rumænien var der intet mål for 1998 i det sidste IMF-program, som blev vedtaget i 1997 og udløb i maj 1998. Tallene er overslag fra IMF's personale udarbejdet med henblik på de sidste artikel 4-konsultationer.

24

På kontant grundlag.

25

Ekskl. officielle overførsler.

Kilde: Nationale myndigheder og IMF.